

ภาคผนวก

เรื่องย่อภาพยนตร์ 30 เรื่องของอาคิระ คูโรซาวา

1. Sanshiro Sugata (1943)

ซึ่งาตะ ชันชิโร่ หวังจะเอาดีทางด้านยิวยิตสู แต่เมื่อเห็นอาจารย์ศิลปะการต่อสู้แนวใหม่ในขณะนั้น ซึ่งก็คือยูโด สามารถเอาชนะนักสู้ยิวยิตสูเจ็ดคนได้ด้วยมือเปล่า จึงประทับใจและปรารถนาตัวเป็นศิษย์ ฝึกฝนกับอาจารย์ยูโดอยู่ไม่นานก็มีฝีมือเป็นที่เลื่องลือเมื่อสามารถเอาชนะอันธพาลที่ใช้หมูปากเข้ากลุ่มรวม แม้แต่เด็กๆ ก็ร้องเพลงกล่าวยกย่องถึงชันชิโร่ว่าเป็นผู้แข็งแกร่ง ไม่มีใครต่อต้านได้ แต่เรื่องนี้กลับทำให้อาจารย์เรียกชันชิโร่ไปตำหนิ กล่าวว่านี่ไม่ใช่วิถีทางที่ถูกต้องของผู้ล่าหาญ ด้วยความดีใจและมุ่งมั่นจะพิสูจน์ตัวเอง ชันชิโร่จึงกระโดดลงไปอยู่ในสระบัวตลอดคืน และเกิดอาการตระหนักรู้อย่างฉับพลันถึงสิ่งที่อาจารย์สอน ว่าสิ่งสำคัญไม่ใช่ชัยชนะจากการต่อสู้ แต่เป็นการรู้จักตัวเอง

ต่อมา มีการประลองพิสูจน์ฝีมือระหว่างสำนักยิวยิตสูกับสำนักยูโดของชันชิโร่ ด้วยความที่ยังไม่อาจควบคุมพลังของตัวเอง ระหว่างการประลอง ชันชิโร่ทุ่มคู่ต่อสู้จนเสียชีวิต นั้นยังทำให้ชื่อเสียงขจรขยาย เด็กๆ จำไปแต่งเป็นเพลงร้องกันทั้งเมืองถึงความแข็งแกร่งอันน่าทึ่งเกรงของชันชิโร่ ชัยชนะครั้งนี้ทำให้ถูกส่งเป็นตัวแทนของสำนักให้ไปประลองกับปรมาจารย์ด้านยิวยิตสู ช่วงเตรียมตัวก่อนการประลอง ชันชิโร่พบกับหญิงสาวคนหนึ่งซึ่งมารู้ภายหลังว่า หญิงสาวผู้นั้นเป็นบุตรสาวคนเดียวของคู่ประลองของตน ชันชิโร่ผู้ซึ่งกำลังสับสนและคิดใคร่ครวญถึงการต่อสู้ครั้งก่อนที่ทำให้คู่ต่อสู้เสียชีวิต ยิ่งสับสนว่าตนเองควรจะทำอย่างไร แต่ด้วยการชี้ทางสว่างของอาจารย์ ทำให้เขาตัดสินใจร่วมประลอง และพบกับชัยชนะ ทำให้คู่ต่อสู้ยินยอมนับถือ และไม่ขัดขวางความสัมพันธ์ของชันชิโร่กับบุตรสาวแต่อย่างใด

2. The Most Beautiful (1944)

ปลายสงครามโลกครั้งที่สอง มีการจัดตั้ง “หน่วยอาสาสมัครสตรี” เด็กสาวจากทั่วประเทศ ถูกเกณฑ์ให้เข้าไปทำงานในโรงงานผลิตชิ้นส่วนอาวุธ และพักอยู่ด้วยกันในหอพักของบริษัท

ยามที่มีการเร่งผลผลิต คนงานชายต้องทำงานให้ได้สองเท่าของอัตราที่เคยทำได้ ส่วนคนงานหญิงก็ต้องทำเพิ่มอีกร้อยละ 50 ด้วยแรงรักชาติภายใต้การนำของ วาดานาเบ้ หัวหน้าคนงานฝ่ายหญิง พวกเขาขอเพิ่มเป้าผลิตเป็น 2 ใน 3 ของฝ่ายชาย

แต่เนื่องจากทำงานหักโหมเกินไป จนเริ่มเกิดความตึงเครียด เด็กสาวคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนไข้โรคอยู่แล้วพยายามอย่างสุดกำลังที่จะปิดบังอาการไข้ของตนไว้ เด็กสาวผู้ว่าเรึงอีกคนก็กลับล้มเจ็บลงถึงกับต้องถูกส่งตัวกลับบ้าน ยังมีเด็กสาวอีกคนหนึ่งเกิดอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บที่ขา ต้องส่งเข้ารับการรักษายังโรงพยาบาล ผลผลิตลดฮวบลง บรรยากาศเต็มไปด้วยความตึงเครียด เนื่องจากการให้ผลผลิตส่งทันกำหนด แม่บ้านผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กสาวทั้งหอพัก ต้องเดินทางไปปรับตัวเด็กสาวคนที่ป่วยกลับมาช่วยกันทำงาน ยังมีกรณีเด็กสาวสองคนก่อเรื่องวิวาทกันอีก วาตานาเบ้เข้าห้ามปรามแต่ก็ถูกต่อว่า แต่ในที่สุดทั้งหมดก็กลับมาปรองดองกันได้อีกครั้ง เมื่อทราบความจริงว่าแม้จะเจ็บไข้ปานใด ยามฉุกเฉินยังอดทนทำงานโดยมีวาตานาเบ้เป็นผู้ช่วยเหลือมาโดยตลอด

คืนที่แม่บ้านกลับมาถึงหอพัก วาตานาเบ้กำลังมุ่งมั่นอยู่กับการตรวจเช็คเลนส์ถึง 2000 ตัว เนื่องจากมีเลนส์ที่ยังไม่ได้รับการปรับขาดหายไปหนึ่งตัว แม้ก่อนหน้านั้นเธอเพิ่งจะได้รับข่าวว่ามารดาของเธอป่วยหนัก แต่ด้วยความรับผิดชอบเธอไม่ยอมกลับไปเยี่ยมมารดา แต่เฝ้าตรวจเช็คเลนส์ที่ละอันๆ ด้วยกล้องจุลทรรศน์อย่างอดทน เพราะรู้ว่างานนี้มีส่วนสำคัญกับทหารที่อยู่แนวหน้า หลังจากใช้เวลาเกือบครึ่งค่อนคืน เธอก็พบมันในที่สุด แม้จะเหน็ดเหนื่อยปานใด แต่เธอก็โล่งใจระคนสุขที่สามารถทำสำเร็จ

วันต่อมา วาตานาเบ้ได้รับโทรเลขแจ้งข่าวการเสียชีวิตของมารดา เธอไม่ได้เก็บข่าวของกลับบ้าน แต่กลับขออนุญาตให้เด็กสาวอีกคนได้ลาพักแทน

เธอกล่าวกับฝ่ายบริหารว่าไม่มีเรื่องส่วนตัวใดสำคัญมากไปกว่างานของประเทศชาติ

3. Sanshiro Sugata II (1945)

เรื่องดำเนินต่อจากภาคแรก หลังจากเอาชนะคู่ต่อสู้แล้ว ชันชิโร่ว่าลาคนรักเดินทางไปแสวงหาการฝึกฝนที่เข้มข้นขึ้นในเมืองใหญ่ คราวนี้ เขาเผชิญกับการท้าทายจากนักมวยชาวอเมริกันให้ประลองต่อสู้บนเวทีมวยท่ามกลางผู้ชมชาวต่างชาติคับคั่ง ในครั้งแรก ชันชิโร่ปฏิเสธการต่อสู้ที่เป็นเพียงเพื่อความบันเทิงของผู้ชม แต่เมื่อถูกสบประมาทว่าเป็นตัวแทนของนักต่อสู้ชาวญี่ปุ่นที่ซื่อสัตย์จึงยอมรับคำท้า และเอาชนะได้อย่างง่ายดาย ต่อมาได้ทำการประลองกับนักคาราเต้สองพี่น้องบนยอดเขาที่มีหิมะปกคลุม

ภาพยนตร์ภาคต่อเรื่องนี้ ไม่มีอะไรต่างจากภาคแรกทั้งโครงเรื่องเนื้อหาและแก่นเรื่องเหมือนเป็นการสร้างซ้ำเพื่อย้ำความนิยมจากภาคแรก แม้แต่คุโรซาวาเองก็ประกาศว่าเป็นภาพยนตร์เรื่องที่ไม่ชอบที่จะกล่าวถึง แต่ก็มีลักษณะเด่นที่ควรจะถูกกล่าวถึงเช่น การใช้ดนตรีประกอบและเพิ่มความขัดแย้งระหว่างชันชิโร่กับชาวต่างชาติ ภาพของชาวต่างชาติในเรื่องวางไว้ในลักษณะ

ที่เป็นศัตรูกับพระเอก ซึ่งก็เป็นสัญลักษณ์หมายถึงการรุกรานจากวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งปรากฏเป็นครั้งแรกในภาพยนตร์ของคุโรซาวา

4. The Men Who Tread on the Tiger's Tails

ศตวรรษที่ 18 ในสมัยของโชกุน Yorimoto นายพล Yoshitsune วางแผนหนีจากอำนาจของพี่ชาย Yorimoto พร้อมผู้ติดตามรวมทั้ง Benkei นายทหารคู่ใจ ทุกคนปลอมตัวเป็นนักบวชภิกษุจารเดินทางร่อนเร่เพื่อหาผู้บริจาคเงินสร้างวัด เมื่อถึงด่านตรวจที่ Ataka เนื่องจากมีการตรวจอย่างเข้มงวดกวดขัน พวกเขาจึงต้องพิสูจน์ให้นายด่าน Togashi เชื่อให้ได้ว่าเป็นพระจริง Benkei แสร้งทำเป็นอ่านคัมภีร์จากม้วนกระดาษเปล่า แต่เมื่อจะออกจากด่าน Yoshitsune ถูกพบพิรุณในคราบของลูกหาบ Benkei จึงแก้สถานการณ์ โดยแกล้งทำโดยลูกหาบว่าช้า โดยเขียนตุ๋นอย่างหนัก ซึ่งถือเป็นความผิดใหญ่หลวงสำหรับข้าบริวารที่ทำร้ายเจ้านาย (Lord) ของตน ดังนั้น แม้ โทงาชิจะสงสัย แต่ก็ประทับใจในไหวพริบ ความกล้าหาญ และความเสียสละของเบนไค จึงปล่อยพวกเขาไปโดยดี อีกทั้งยังส่งลูกน้องทำเหล้าสาเกตามไปมอบให้

หลังจากนั้น เบนไค ทำการขอขมาต่อ โยชิซึเนะ ด้วยความสำนึกผิดอย่างมาก แต่ก็ได้รับอภัยโทษ จากนั้นทั้งหมดก็ได้ดื่มฉลองและเดินร่ำ ดื่มกินจนเมามาย

ภาพยนตร์เรื่องนี้ ดัดแปลงมาจากละครคาบูกิซึ่งเป็นเหตุการณ์จริงตอนหนึ่งในประวัติศาสตร์ เรื่องเดิมจุดเด่นจะอยู่ที่ความกล้าหาญและไหวพริบของเบนไค ที่ใช้อุบายเขียนตุ๋นเจ้านายในคราบของลูกหาบเพื่อไม่ให้นายด่านเกิดความสงสัย ในขณะที่เดียวกันเขาก็เสียสละตัวเองอย่างใหญ่หลวง เพราะรู้ว่าการกระทำนี้มีโทษมหันต์ และด้วยความรักดีเขาเองก็เจ็บปวดทุกข์ทรมานใจเช่นกันที่ต้องทำร้ายเจ้านาย แต่ในฉบับภาพยนตร์ของคุโรซาวา มีจุดเด่นในการดัดแปลง 2 ประการ คือ

1. เพิ่มตัวละครที่เป็นสามัญชนเข้าไปตัวหนึ่ง โดยให้ดาราตลกที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นสวมบทลูกหาบ ซึ่งไม่มีในเรื่องเดิม ตัวลูกหาบจะเป็นคนเดียวที่ดูธรรมดาๆ และแสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง และวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เขาเห็นตามความรู้สึก การแสดงจะตรงกันข้ามกับเหล่าตัวละครในเรื่องดั้งเดิมทั้งหมดที่จะนิ่งๆ ตามแบบของละครโนห์และคาบูกิ ดังนั้นเมื่อเห็นเบนไคเขียนตุ๋นเจ้านาย จึงมีเขาคนเดียวที่แสดงสีหน้าตระหนกออกมาอย่างเห็นได้ชัด ลูกหาบในเรื่องนี้ถูกแทรกเข้าไปในเรื่องโดยมีนัย 2 แบบ คือ เป็นตัววิพากษ์วิจารณ์เรื่อง และเป็นภาพแทนของคนธรรมดาๆ การวิพากษ์จะมีลักษณะแบบแสดงออกตามความรู้สึกเหมือนคนธรรมดาทั่วไปควรจะมี

ไม่ใช่เป็นการวิพากษ์ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ลูกหาบในเรื่องจึงเป็นตัวที่ใกล้กับความรู้สึกของคนดูที่สุด เป็นเสมือนจุดเชื่อมระหว่างคนในตำนานกับคนดูให้ใกล้กันยิ่งขึ้น

2. ติความตัวละครนายด่านใหม่ โหงงาชิในภาพยนตร์เป็นนายทหารหนุ่ม ลักษณะท่าทีสบายๆ แม้แต่ตอนที่ฟังพระปอลมอ่านคัมภีร์ให้ฟัง เขาก็ดูเหมือนจะผล็อยหลับไป สาเหตุที่เขาปล่อยทั้งคณะให้หนีรอดไปได้ ก็ดูจะเป็นเพราะเขาประทับใจในไหวพริบและความกล้าหาญของเบนโดมากกว่าจะเป็นเพราะหลงหลวมในหน้าที่ โหงงาชิในภาพยนตร์จึงไม่ใช่โหงงาชิที่ถูกหลอกจากจากเลียนตี หลังจากนั้นเขาจึงให้ทหารตามเอาเหล่าสาเกมาให้เป็นการคารวะต่อความจงรักภักดีของเบนโด และเพื่อการประกาศด้วยเช่นกันว่าเขาทราบดีว่าคนกลุ่มนี้เป็นใคร

5. No Regrets for Our Youth (1946)

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ยางิฮาร่าแห่งมหาวิทยาลัยเกียวโตกำลังอยู่ในระหว่างการทัศนศึกษากับภรรยา และยูคิเอะบุตรสาวพร้อมกับนักศึกษาของเขาอีก 7 คน บนภูเขาโยชิเดะซาน กรุงเกียวโต อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินอยู่นั้น พลันก็ได้ยินเสียงปืนจากการซ้อมรบดังมาจากที่ซึ่งไม่ห่างออกไปมากนัก จากนั้น พวกเขาพบศพทหารอยู่ไม่ไกลจากที่ที่พวกเขาชมกันอยู่

ในปี 1933 กองทัพญี่ปุ่นยึดครองแมนจูเรียและเข้าปกครองคนญี่ปุ่นเพื่อขยายฐานของตนตามที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้ พวกเขาเสรีนิยมถูกไล่ออกจากโรงเรียน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยเกียวโตก็ได้มีการยกเว้น ศาสตราจารย์ยางิฮาร่าจำเป็นต้องออกจากมหาวิทยาลัยพร้อมกับศิษย์อีกหลายคน ในขณะที่เป็นลูกศิษย์ของยางิฮาร่าที่เป็นพวกเอียงซ้าย ตรงข้ามกับอิดกาวาซึ่งเป็นนักเรียนเรียนดีของมหาวิทยาลัย กลับเลือกที่จะอยู่ฝ่ายมหาวิทยาลัยต่อไป

ยูคิเอะมีใจโน้มเอียงไปทางโนเงะมากกว่าอิดกาวา แต่ยังไม่ทันจะเปิดเผยความในใจต่อกัน โนเงะก็ถูกจับและถูกส่งตัวเข้าคุกนานถึง 8 ปีกว่าที่ทั้งสองจะได้พบกันอีก

ในปี 1941 ศาสตราจารย์ยางิฮาร่าทำงานเป็นทนายให้กับคนยากจน ส่วนยูคิเอะตัดสินใจเข้าโตเกียวเพื่อหางานทำ เธอได้พบกับอิดกาวาซึ่งเป็นอัยการ เขาบอกให้เธอทราบว่าโนเงะก็อยู่ในโตเกียวเช่นกัน เมื่อยูคิเอะไปพบโนเงะ ทั้งสองตกลงใจใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน โนเงะไม่บอกว่า เบื้องหลังอาชีพนักหนังสือพิมพ์ แท้จริงแล้วเขาทำงานอะไรอยู่ แต่ยูคิเอะก็ไม่คิดจะถาม ตระหนักดีว่าวันเวลาแห่งความสุขของทั้งสองอาจไม่ยืดเยื้อนัก ต่อมาไม่นานโนเงะถูกจับอีกครั้งในข้อหาเป็นจารชนระหว่างประเทศ ยูคิเอะถูกสอบสวนอย่างไ้ความเห็นใจ เธอได้รู้ความจริงว่าเขาทำงานให้กับพวกที่ต่อต้านทหารโดยใช้การศึกษาประเทศจีนเป็นเครื่องบังหน้า ซึ่งเธอก็ไม่แปลกใจ ต่อมา ยูคิเอะถูกปล่อยตัว และไม่กี่วันต่อมา บิดาของเธอคือศาสตราจารย์ยางิฮาร่าก็เข้าโตเกียวเพื่อขอตั้ง

ตัวเป็นทนายแก้ต่างให้โนเงะ แต่ก็สายเกินไป ก่อนที่จะได้ทำอะไร อิตอกาวาซึ่งเป็นอัยการเจ้าของคดีนี้ด้วย ก็ได้มาแจ้งข่าวการตายของโนเงะ

ยูคิเอะตัดสินใจเดินทางไปอยู่กับพ่อแม่ของโนเงะซึ่งมีอาชีพทำนา และต้องพบกับความประหลาดใจที่เห็นเพื่อนบ้านพากันกีดกันสองสามีภรรยาไม่ให้ออกมาทำงานนอกบ้าน เพื่อช่วยทั้งสองสามีภรรยา เธอออกไปปลูกข้าวพร้อมกับหญิงชรา แต่พอปลูกเสร็จก็ถูกชาวบ้านทำลายเสียสิ้น ยูคิเอะไม่ยอมแพ้และต่อสู้ต่อไปเพื่อความทรงจำรำลึกถึงสามีผู้จากไป จนวันหนึ่งชาวบ้านก็เลิกแกล้ง เธอปลื้มใจที่เห็นต้นข้าวชูช่อดงาม จากน้ำพักน้ำแรงของเธอเอง วันหนึ่งอิตอกาวามาตามหา และตกใจที่ได้เห็นยูคิเอะเปลี่ยนไปจากสาวน้อยบอบบาง เป็นสาวชาวนาเต็มคราบ เขาบอกเธอว่าจะมาเคารพศพโนเงะ พร้อมกับชักชวนให้เธอกลับไปอยู่เหมือนเดิม พร้อมทั้งเล่าถึงความสำเร็จของเขา แต่ยูคิเอะมองอิตอกาวาด้วยสายตาเหยียดหยามและเชิฐกลับอย่างไม่ไยดี

ญี่ปุ่นได้รับอิสรภาพพร้อมกับที่สงครามแปซิฟิกสิ้นสุดลง ศาสตราจารย์ยางิฮาร่าได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นคืนสู่มหาวิทยาลัยเกียวโต ยูคิเอะกลับมามองหาบิดาพร้อมกับขอความเห็นในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปก่อนที่จะเตรียมตัวกลับไปหาพ่อแม่ของโนเงะที่กำลังเฝ้ารอการกลับของเธออย่างใจจดใจจ่อ ก่อนที่จำอำลาเกียวโตไป ยูคิเอะได้ปั่นขึ้นไปบนภูเขาโยชิเดะพร้อมกับรำลึกถึงวัยสาว ไม่มีคำว่าเสียใจต่อสิ่งที่ผ่านมาสำหรับเธอ ผู้คนเริ่มเข้าใจปรัชญาชีวิตและบทบาทอันสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของโนเงะมากขึ้น

ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงสองเหตุการณ์ในสมัยยุคเมจิของประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในปี 1933 ศาสตราจารย์ฮัตทซึมิ โอซากิ ถูกจับกุมในข้อหาเป็นจารชนระหว่างประเทศในคดีริชาร์ด ซอจ เขาเสียชีวิตในคุกเมื่อปี 1944

แม้จะจับเอาเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญมาเป็นฉากหลัง จึงดูเหมือนจะถูกหุ้มห่อด้วยบรรยากาศทางการเมือง แต่จริงๆ แล้ว ศูนย์กลางของเรื่องอยู่ที่ยูคิเอะกับการต่อสู้ของเธอ ยูคิเอะเป็นสัญลักษณ์ของคนธรรมดาที่ (อาจจะ) ไม่เคยสนใจเรื่องการเมือง ไม่เคยรู้ว่าจะมีผลอย่างไรกับตัวเอง แต่วันหนึ่งเมื่อเหตุการณ์ทางการเมืองเข้ามากระทบกับตัวเองอย่างเลี่ยงไม่ได้ คนธรรมดาๆ คนหนึ่งควรจะมีการแสดงออกอย่างไรตามความเชื่อที่มี

โนเงะ กับ อิตอกาวา เป็นภาพของคนญี่ปุ่น 2 ฝ่าย ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในขณะที่โนเงะยึดมั่นในอุดมคติ แต่อิตอกาวา หันหลังให้แก่อุดมคติเพื่อความอยู่รอดต่อไป แต่ปราศจากศักดิ์ศรี ฉะนั้นเมื่อเขามาเยี่ยมหลุมศพของโนเงะในตอนท้าย จึงถูกยูคิเอะไล่ไปอย่างไม่ไยดี

สาระสำคัญของเรื่องนี้จึงอยู่ที่การพยายามต่อสู้ของคนธรรมดาคนหนึ่ง เพื่อที่จะดำเนินชีวิตดังที่ตัวเองเลือกสรรค์แล้ว มากกว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์หรือสะท้อนเหตุการณ์ทางการเมือง

6. One Wonderful Sunday (1947)

หนุ่มสาวคู่นึงนัดพบกันในวันอาทิตย์ ทั้งคู่มีเงินติดตัวรวมกันเพียง 35 เยนเท่านั้น แม้ชายหนุ่มจะรู้สึกว่ารานะอย่างพวกเขา ไม่อยู่ในสภาพจะออกเที่ยวเพื่อผลาญเงินทองที่หามาได้อย่างยากลำบาก ทั้งรู้สึกผิดที่จะใช้เงินของแฟนสาวด้วย แต่ฝ่ายหญิงซึ่งมักจะมองโลกในแง่ดี พยายามกระตุ้นและชักชวนให้รู้สึกร่าเริงขึ้น เพื่อไปเที่ยวด้วยกันอย่างมีความสุข หญิงสาวชวนแฟนหนุ่มเข้าไปดูบ้านที่ประกาศขาย แม้จะรู้ว่าไม่มีทางซื้อบ้านเป็นของตนเอง แล้วเล่นสมมุติว่าเป็นบ้านของทั้งสองคน หลังจากแต่งงานกัน แต่ก็ทำให้ชายหนุ่มสลดเศร้ากับสภาพอันแร้นแค้นของตนยิ่งขึ้น

ตลอดวันทั้งสองพยายามหากิจกรรมที่ไม่ต้องใช้เงินมากมายนัก หรือทำกิจกรรมที่พอกับงบประมาณที่มี บางครั้งก็พบสิ่งดีๆ ที่ทำให้มีความสุขสักช่วงหนึ่ง เช่น ผู้ชายไปร่วมเล่นเบสบอลกับเด็กๆ หากแต่หลายครั้งที่กำลังมีความสุขกับสิ่งดีๆ ก็มักมีเหตุการณ์ที่ทำให้ใจห่อเหี่ยวลงอีก เช่น เล่นเบสบอลกับเด็กๆ อย่างสนุกสนาน แต่เด็กคนหนึ่งกลับตีลูกบอลไปโดนกระจกหน้าต่าง หรือนั่งชมวิวด้วยกัน ก็พบกับเด็กจรจัด เมื่อพอจะมีความหวังขึ้นบ้าง เช่น เจอนามบัตรเพื่อนที่เคยชวนให้ไปหา (เพราะตอนนี้รวยแล้ว) แต่พอไปเพื่อไม่ยอมให้พบเพราะถือตัวว่าคนละชั้นกัน ทุกครั้งที่ฝ่ายชายเศร้า ฝ่ายหญิงจะพยายามปลุกปลอบและให้กำลังใจ

แล้วสิ่งเลวร้ายก็เกิดขึ้นเมื่อไปยื่นขอซื้อบัตรคอนเสิร์ตซูเปอร์ดที่ทั้งสองคนชอบและพบรักกันที่คอนเสิร์ต ฝ่ายชายก็มีเรื่องชกต่อยกับคนที่แย่งซื้อตั๋วราคาถูกไปเพื่อไปขายต่อในราคาที่แพงขึ้น หนี้ ฝ่ายหญิงพยายามให้ผู้ชายรู้สึกดีขึ้นไม่ได้ ทะเลาะกัน หลังจากนั้นชวนกันไปร้านกาแฟ แต่เงินไม่พอจ่ายจึงต้องทิ้งเสื้อกันฝนไว้เป็นประกัน

ในที่สุดหญิงสาวก็ทำให้ชายหนุ่มกลับมาเป็นคนเดิมได้สำเร็จ ทั้งสองสร้างร้านกาแฟในจินตนาการ เล่นคอนเสิร์ตในจินตนาการ และจากกันที่สถานีรถไฟ พร้อมสัญญาว่าจะพบกันอีกครั้งในวันอาทิตย์ถัดไป

เป็นเรื่องที่ใช้ฉากหลังเป็นสภาวะตกต่ำหลังสงคราม กับการแสวงหาทางอยู่รอดของผู้คน ตัวเอกเป็นคนในวัยรุ่นหนุ่มสาว คุโรซาวากล่าวว่าต้องการให้คู่รักในเรื่องเป็นภาพของคู่รักธรรมดาๆ คู่นึงที่เราพบเห็นได้ทั่วไปตามท้องถนนในสมัยนั้น กระทั่งวิธีถ่ายทำก็ใช้วิธีชอนกล้อง

เพื่อให้ภาพสมจริง คนเดินขวักรไชวไปมาที่สถานีรถไฟที่ทั้งสองพบกันก็เป็คนจริง ๆ ไม่ใช่ตัวประกอบ
เข้าฉาก

ถ้าผู้ชายเป็นตัวแทนคนที่ท้อแท้สิ้นหวัง และมองโลกในแง่ร้าย หญิงสาวก็เป็ตัวแทนของ
การมองโลกในแง่ดีและความหวัง แม้ทั้งสองจะผ่านวันอันเลวร้าย แต่ก็ปลุกปลอบใจมาต่อสู้กับ
ชีวิตได้ใหม่ (แม้จะหมดหวังครั้งแล้วครั้งเล่าเหมือนกัน) สารสำคัญของเรื่องคือความพยายามที่จะ
ต่อสู้กับชีวิตด้วยความฝันและความหวัง เราเห็นหญิงสาวเฝ้าปลุกปลอบและกระตุ้น ฝ่ายชายที่สิ้น
หวังแล้วสิ้นหวังอีก แต่ในตอนท้ายเรื่อง ผู้ชายก็กลับมาเป็นตัวของตัวเองอีกครั้ง เมื่อระลึกถึงความ
ฝันของตัวเองได้ (จะมีร้านกาแฟ) กลับมามีศักดิ์ศรีสมกับความเป็นมนุษย์ (ไม่หยิบเศษกันบูหรี่ขึ้น
มาสูบอีก) และไม่พยายามจะทำตัวตามค่านิยมของสังคมอีก (อยากมีบ้าน มีเงิน)

7. Drunken Angel (1948)

ณ ชานกรุงโตเกียว มีหนองน้ำโสโครกสีดำอยู่แห่งหนึ่ง กาخمมีเณรผุดพรายขึ้นมายุ่ตลอด
เวลา ช่างๆ หนองน้ำแห่งนี้ จะเห็นสิ่งก่อสร้างโกโรโกโสหลังหนึ่งติดป้ายที่ผุดังไปตามกาลเวลา พอ
จะอ่านได้ว่า “สำนักงานหมอมหานาคะ”

มัทซึนางะซึ่งเป็นอันธพาลอยู่ในละแวกนี้ เดินเข้าไปในสำนักงานของหมอมหานาคะเพื่อขอ
ให้หมอมหานาคะระงับปืนที่ฝังอยู่ในแขนออกให้ หมอมหานาคะเป็นคนขี้เหล้าที่ขึ้นชื่อลือชาในแถบนั้น แต่
เขาก็เป็นคนต่อต้านสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บ หรือความชั่วร้ายในสังคม จึงเป็
ธรรมดาที่เขาจะดูแลบาดแผลให้มัทซึนางะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาแพทย์ ทว่าด้วยท่าทีที่
ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ

หลังฝ่าเอากะสุนปืนออกมาแล้ว หมอมหานาคะจึงสังเกตเห็นว่ามัทซึนางะมีอาการไออย่าง
ไม่หยุดหย่อน และตั้งข้อสงสัยว่าเขาจะเป็นวัณโรค จึงแนะนำให้เขาไปรับการเอกซเรย์

มัทซึนางะถอดเสื้อออกอวดกล้ามเนื้อเป็นมัดๆ ที่หลังไหล่อย่างภาคภูมิใจ ทว่าภายในใจ
กลับรู้สึกสะทกสะท้านเพราะเขาเริ่มรู้สึกอ่อนแรงลงทุกที หลังจากที่ได้ล้มเลเทเมาอย่างหนักเป็
เวลาหลายเดือน ความรู้สึกกับผิชอบชั่วดีเริ่มผุดขึ้นในใจของอันธพาล แต่เขาก็พยายามกดความรู้
สึกนี้ไว้ หมอมหานาคะตระหนักถึงเรื่องนี้ดี จึงกล่าวกับเขาว่า “ทำไมไม่ทำตัวเป็นคนดีและซื่อสัตย์
คนที่ไม่เกรงกลัวโรคภัยไข้เจ็บ ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นคนกล้าไปเสียทั้งหมด ตรงกันข้ามกลับจะ
เป็นคนขี้ลาดบดขบเสียอีก”

หมอมหานาคะมีผู้ช่วยชื่อมิโยะ เคยเป็นคนรักของนักเลงคนหนึ่งชื่อโอคาตะ และถูกใช้เป็น
เครื่องมือมาก่อน เมื่อโอคาตะถูกจับเข้าคุก หมอมหานาคะได้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือเธอ มิโยะตั้งใจ

ทำงานอย่างขมุกขมัวเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ เมื่อโอกาสได้รับการปล่อยตัวออกมา ก็ได้กลับไปมั่ว
 ผูกกลับแก๊งเดิมอย่างภาคภูมิใจ รวากับว่าได้รับการประดับเหรียญกล้าหาญมาจากสมรภูมิ เขาเริ่ม
 รื้อฟื้นอิทธิพลเก่าๆ กลับคืนมา

นานาอะเป็นนางระบำรับจ้างและเป็นคนรักของมัทชินางะ แต่ไม่นานก็ไปมีความสัมพันธ์
 กับกับโอกาสแล้วขับไล่ไสส่งมัทชินางะออกจากห้องพักของเธอ คราวนี้มัทชินางะเจ็บปวดมากถึง
 กับไอออกมาเป็นเลือด เมื่อไม่รู้จะหันหน้าออกไปพึ่งใคร เขาจึงต้องไปขออาศัยอยู่กับหมอชานาคะ

วันหนึ่งโอกาสะสืบรู้ว่ามิโยะทำงานอยู่กับหมอชานาคะ จึงมาตึงเธอกลับไป แต่หมอ
 ปฏิเสธอย่างเฉียบขาด ในขณะที่โอกาสะกำลังข่มขู่หมอชานาคะอยู่นั้น มัทชินางะก็โผล่เข้ามาจากเตียงคน
 เจ็บเพื่อเจรจาเป็นผู้จัดการเรื่องนี้ตามกฎหมายของวงนักเลง หมอรู้สึกขัดเคืองและตัดสินใจจะแจ้งความ
 ให้ตำรวจมาจับโอกาสะ แต่มัทชินางะขัดขวางไว้โดยให้เหตุผลว่า เกียรติยศของเขาจะถูกทำลาย
 หดหู่ ใครๆ จะหาว่าเขาขี้ขลาดที่ต้องไปพึ่งตำรวจ

โดยไม่ยอมฟังเสียงของมิโยะ มัทชินางะได้ไปขอพบหัวหน้าแก๊งเพื่อจะเจรจายกยติเรื่องนี้
 ตามกฎหมายของวงนักเลง แต่กลับพบความจริงที่น่าสลดว่าหัวหน้าแก๊งเป็นเพียงนักฉวยโอกาส
 เลือดเย็นคนหนึ่งเท่านั้น และยังพบว่าคนที่เขาอุทิศตนให้กับแก๊งอย่างซื่อสัตย์ตลอดกลายปีมานี้
 นั้น เขาถูกหลอกใช้เป็นเครื่องมือ ศรัทธาที่มีต่อกฎแห่งวงนักเลงรวมทั้งความหยิ่งในศักดิ์ศรีถูก
 กัดกร่อนทำลายลงจนหมดสิ้น

มัทชินางะพยายามเป็นครั้งสุดท้ายที่จะช่วยหมอและมิโยะด้วยการฆ่าโอกาสะ และในการ
 ต่อสู้กับโอกาสะซึ่งมองไม่เห็นทางชนะเลยนั้น มัทชินางะจึงเป็นฝ่ายถูกฆ่า

ไม่กี่สัปดาห์ต่อมา สาวบาร์ชื่อ จิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับมัทชินางะอีกคนหนึ่ง แต่เป็นฝ่าย
 หลงรักข้างเดียว ได้ออกเดินทางกลับบ้านเกิดพร้อมด้วยเจ้ากระดุกของมัทชินางะ เธอได้พบกับ
 หมอชานาคะโดยบังเอิญ หมอเต็มใจดีกว่าทุกครั้ง นับจากการตายของมัทชินางะ หมอยังคงโกรธ
 แค้นทุกสิ่งทุกอย่าง โกรธพวกอันธพาล โกรธการตายโง่ๆ ของมัทชินางะ และโกรธตัวเองที่หลงเชื่อ
 ว่าตนจะสามารถช่วยชุบชีวิตชายหนุ่มให้ฟื้นมาจากหลุมปลักแห่งความชั่วร้ายได้

ความรู้สึกของหมอดีขึ้นเมื่อเด็กผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเคยเป็นคนไข้ของหมอ เอาฟิล์มเอกซเรย์
 มาให้ดูเพื่อแสดงให้เห็นว่าเธอหายจากการเป็นวัณโรคแล้ว และแสดงความขอบคุณหมอที่ช่วย
 กู้ณาให้คำแนะนำในการรักษาแก่เธอจนหายดี

ยุคหลังสงคราม เป็นยุคที่มาเพียงมีอำนาจ สระน้ำเป็นสัญลักษณ์ของสภาพทรุดโทรมของ
 สภาพะสังคมหลังสงคราม และเป็นสัญลักษณ์ของความโสมมในจิตใจผู้คนด้วยเช่นกัน

สาระสำคัญในเรื่องเริ่มจากคำถามว่า คนเราควรจะทำชีวิตอยู่อย่างไรในสภาพสังคมอันเลวร้าย

คุณหมอซีเมา ตัวละครเอกถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นคนดีพร้อมสมบูรณ์แบบ เป็นการแสดงให้เห็นว่าคนเรามีทั้งความดี ความเลวอยู่ในตัว จึงมีความสมจริงในแง่ของความเป็นมนุษย์ หมอชานาตะเป็นคนซีเมา แต่งตัวโทรมๆ แต่ในสภาพโทรมๆ อย่างนั้น คุณหมอมีจิตใจดี ช่วยเหลือผู้คน รักษาโรคบริการคนจนๆ โดยไม่คิดค่ารักษาก็มี แม้จะชอบพูดเสียดสีในการกระทำอันโง่เขลาของ มัทซึนางะ แต่ภายใต้คำพูดอันรุนแรง ก็ซ่อนความปรารถนาดีไว้ในใจ ลึกๆ แล้ว หมอรู้ว่าอันธพาลหนุ่มมีธาตุดีอยู่ในตัว จึงหวังจะช่วยให้พ้นจากหลุมปลักแห่งความชั่วร้าย และไม่เพียงแต่อันธพาลหนุ่ม กับคนอื่น ๆ เขาก็ช่วยอีกหลายคนเช่นกัน ชื่อเรื่อง เทวดาซีเมา จึงหมายถึงคุณหมอซีเมาคนนี้นั่นเอง

ตัวละครแบบมัทซึนางะก็แสดงถึงความไม่สมบูรณ์แบบของมนุษย์ แม้ภายนอกจะดูเป็นคนแข็งแกร่ง แต่กลับป่วยใกล้ตาย โรคภัยไข้เจ็บในเรื่องนี้ จึงเป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนแอที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ด้วย

ความสัมพันธ์ของหมอกับอันธพาลหนุ่ม เป็นการพยายามจะบอกว่า แม้ในสถานการณ์อันเลวร้าย มนุษย์ก็สมควรจะปรารถดีต่อกัน การตายของมัทซึนางะ แสดงให้เห็นว่าแม้บางคนจะตกเป็นเหยื่อของความเลวร้ายในสังคม จนแม้แต่หมอเองก็แทบสิ้นหวัง แต่ความหวังก็ยังมิอยู่ในมนุษย์ (เด็กผู้หญิงที่หายจากวันโรคตอนท้ายเรื่อง)

8. The Quiet Duel (1949)

ร้อยโทนายแพทย์เคียวฮิชิ พูชิซาชิ ทำการผ่าตัดบาดแผลให้แก่ชานาตะ ในโรงพยาบาลทหาร เมื่อปี 1944 ด้วยความเหน็ดเหนื่อยและรำคาญเคียวฮิชิจึงถอดถุงมืออย่างออกและพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะช่วยคนเจ็บไว้ให้ได้ เขาทำสำเร็จ ทว่านิ้วมือของเขาถูกมีดผ่าตัดบาด ระหว่างทำการผ่าตัด ไม่กี่สัปดาห์ต่อมา เคียวฮิชิพบว่าชานาตะเป็นโรคซิฟิลิส และตัวเขาเองก็ติดโรคทางบาดแผลที่ถูกมีดผ่าตัดบาดเอา ก่อนที่ชานาตะจะถูกส่งตัวกลับบ้าน เคียวฮิชิได้บอกเรื่องนี้ให้เขาทราบและแนะนำให้เขารักษาโรคนี้อย่างจริงจังด้วย

เคียวฮิชิถูกส่งตัวกลับภูมิลำเนาในปี 1945 เขาทำงานในคลินิกของบิดา เคียวฮิชิได้หมั้นหมายอยู่กับมิซาโอะ ซึ่งคอยเขาอยู่ถึง 6 ปีในระหว่างสงคราม เขาพยายามจะถอนหมั้นเธอ เพราะไม่ต้องการให้เธอต้องรับเคราะห์กรรมติดโรคจากเขา หากเขาก็ไม่กล้าพอที่จะบอกความจริงเป็นผลให้มิซาโอะเข้าใจว่าเขาหมดรักในตัวเธอเสียแล้ว

รุษ มิเนงิชิ เป็นนางพยาบาลที่ไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน เธอทำงานอยู่กับหมอฟุยิซาซึ รุยถูกคนรักทอดทิ้งและเคยพยายามที่จะฆ่าตัวตาย แต่หมอฟุยิซาซึบิดาของเคียวหิได้ช่วยชีวิตเธอเอาไว้ รุยเห็นเคียวหิรักษาโรคซิฟิลิสให้ตัวเอง เมื่อเคียวหิถูกบิดาสอบสวน เขาจึงต้องเล่าความจริง ทำให้ผู้เป็นพ่อเข้าใจถึงสาเหตุที่ถูกชายไม่ต้องการแต่งงานกับมิซาโอะ รุย แอบได้ยินคำสนทนาของสองพ่อลูก เธอเปลี่ยนไปเป็นคนละคนและตั้งปณิธานว่าจะต้องตั้งใจเรียนให้จบออกมาเป็นนางพยาบาลอย่างเต็มภาคภูมิให้ได้

ตำรวจมาตามหมอกที่คลินิกเพื่อไปรักษาอาการบาดเจ็บของสายตรวจผู้หนึ่ง ซึ่งถูกผู้โดยสารรถรับจ้างทำร้าย เคียวหิไปสถานีตำรวจและพบว่านาคาตะเป็นคนที่ทำร้ายตำรวจโดยแทบไม่มีสาเหตุอันใดเลย เขาได้รู้ต่อไปด้วยว่านาคาตะแต่งงานแล้วโดยที่ยังไม่ได้รักษาโรคซิฟิลิสให้หายขาด จึงแนะนำให้นาคาตะพากรรามารับการตรวจรักษา จากนั้นไม่นาน นาคาตะก็พากรรามาที่คลินิก หมอฟุยิซาซึเป็นผู้ตรวจอาการของเธอและพบว่าเธอกำลังตั้งครรภ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่เธอต้องได้รับการรักษาตัว แต่นาคาตะโกรธมากหาว่าหมอแกล้งใส่ความเข้ากับภรรยา

ต่อมา นางนาคาตะได้หวนกลับมาที่คลินิกเพียงลำพังเพื่อขอรับการรักษาและกว่าเธอได้ตัดสินใจที่จะหย่าขาดจากนาคาตะ หมอฟุยิซาซึตรวจอาการของเธอพบว่าทารกในครรภ์เสียชีวิตเสียแล้ว จำเป็นต้องผ่าตัดเอาเด็กออกอย่างรีบด่วน

เมื่อหมोजัดการผ่าเอาทารกออก นาคาตะได้มาปรากฏตัวขึ้นในสภาพมึนเมาอย่างหนัก พร้อมกับอาละวาดตะโกนด่าหมอ หาว่าเป็นผู้ยุยงให้ภรรยาแข็งข้อกับเขา เมื่อทราบว่านาคาตะเห็นสภาพอันน่าสังเวชของทารกที่ผ่าออกมา เสียใจแถมร้องดังก้องขึ้น นาคาตะซึ่งบัดนี้เชื่อซิฟิลิสได้เข้าทำลายถึงสมองแล้ว จึงกลายเป็นวิกลจริตไป

นางนาคาตะ ยังคงให้หมอรักษาต่อไปอย่างสงบ มิซาโอะซึ่งแม้ยังคงรักเคียวหิ อยู่ตัดสินใจหาความสุขให้ตัวเองด้วยการแต่งงานกับชายอื่นแล้วย้ายไปอยู่เสียที่อื่น

รุษบอกกับนางนาคาตะว่า โรคซิฟิลิสนั้น หากได้รับการรักษาอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชนิดไหนก็สามารถที่จะรักษาให้หายขาดได้ แต่ต้องใช้เวลานานหลายปีเช่นเดียวกับในรายของเคียวหิ

ตัวเอกของเรื่องเป็นแพทย์ทหารที่ได้รับเชื้อซิฟิลิสจากความประมาทในการทำผ่าตัด เรื่องนี้เป็นเรื่องที่คุโรซาวาใช้สถานการณ์ทดสอบศีลธรรมตัวละครอย่างเข้มข้นที่สุด เขาต้องเผชิญกับการ “ดวลเงียบ” คือการต่อสู้ภายในของตัวเอง เริ่มตั้งแต่ติดเชื้อซิฟิลิส จึงตัดสินใจปฏิเสธที่จะแต่งงานกับคู่หมั้นทั้งๆ ที่รักอย่างเหลือเกิน แต่ไม่ยอมบอกเหตุผล ยินยอมรับความทุกข์แต่ผู้เดียว การยกโทษให้กับผู้ทำให้เขาติดเชื้อโรค ทั้งๆ ที่คนผู้นั้นไม่สมควรจะได้รับการยกโทษเลย สิ่งต่างๆ

เหล่านี้แสดงให้เห็นคุณธรรมสูงส่งของตัวเอก ซึ่งพบไม่ได้ง่าย ๆ ในตัวคนธรรมดา ลักษณะนี้เป็นลักษณะของตัวเอกของคุโรซาวาตลอดมา คือทำสิ่งที่ถ้าเป็นคนอื่นก็พ่ายแพ้ไปแล้ว นี่คือนุชนุษย์ที่คุโรซาวาต้องการจะเห็น แต่ก็ทำให้เป็นจุดอ่อนของเรื่อง เพราะทำให้ไม่สมจริงนัก

9. Stray Dog (1949)

ในวันที่ย่ำแย่ที่สุดของปี นายตำรวจหนุ่ม มุราคามิ ทำป็นนาย หรืออันที่จริง ถูกขโมยไปในขณะที่เขายืนเบียดเสียดอยู่กับผู้คนที่อัดแน่นกันอยู่บนรถเมล์ เขาวิ่งกวาดสายผู้ร้ายแต่ไม่ทันสำหรับมุราคามิ การทำป็นนายเป็นเรื่องร้ายแรง อาจถูกไล่ออกจากการเป็นตำรวจ เพราะป็นเป็นของหายากในปี 1949 และตำรวจที่ไม่มีป็นก็เหมือนไม่ใช่ตำรวจ เขาจึงต้องตามหาป็นให้เจอ แต่ไม่มีร่องรอยเลย โชคดีเมื่อไปค้นประวัติอาชญากร เขาจำได้ว่าผู้หญิงในแฟ้มคนหนึ่งเป็นคนเดียวกับที่ยืนพิงตัวเขาบนรถเมล์ ด้วยความหวังอันริบหรี่ เขาเริ่มสืบจากหญิงคนนั้น เมื่อพบ ผู้หญิงคนนั้นบอกให้ลองไปสืบในตลาดมืดหรือตลาดค้าของเถื่อน มุราคามิปลอมตัวเป็นทหารที่กลับจากสงครามพยายามตามหาคนขายป็นให้ได้สักคน เริ่มสืบจนใกล้ความจริงไปเรื่อย ๆ จนสืบทราบบ้านของคนร้ายที่อยู่ในย่านคนจน ห้องเล็กๆ แคบๆ (และพบว่าคนร้ายก็เป็นทหารที่กลับจากสงครามเช่นกัน) ในที่สุดสืบไปจนถึงแฟนสาวซึ่งทำงานเป็นนางระบำโชว์อยู่ที่ร้านแห่งหนึ่งด้วยความช่วยเหลือจากหัวหน้าหน่วย

ขณะตามตัวจนเกือบจะพบ ก็เกิดคดีปล้นฆ่ารายหนึ่ง ซึ่งจากหลักฐานที่ได้ทำให้มุราคามิเชื่อว่า ผู้ร้ายเป็นคนเดียวกับที่เขาตามหาและใช้ป็นของเขาในการก่อคดี ทำให้รู้สึกผิดและร้อนรนในการตามหาเพิ่มขึ้น มุราคามิและหัวหน้าช่วยกันสืบจนใกล้ความจริงเข้าทุกที ในที่สุด หัวหน้าก็ทราบที่อยู่ของคนร้ายและตามมาที่โรงแรมที่คนร้ายพักอยู่ แต่ถูกคนร้ายยิงไป 2 นัด มุราคามิทราบจากคนรักของคนร้ายว่านัดกันไว้ จึงตามไปดักพบแทน ส่วนคนร้ายรู้ตัวก็วิ่งหนี แต่มุราคามิวิ่งไล่ตามจนทัน ทั้งสองต่อสู้กันจนล้มกลิ้งไปกับพื้น และในที่สุด มุราคามิก็สามารถแย่งป็นคืนมา และใส่กุญแจมือผู้ร้ายได้สำเร็จ

ภาพยนตร์เรื่องนี้มีแรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์จริงที่คุโรซาวาได้ยินมาว่ามีนายตำรวจผู้หนึ่งทำป็นหาย จุดเด่นของภาพยนตร์เรื่องนี้ได้แก่

1. การสร้างตัวละคร (Characterization) ตำรวจกับผู้ร้ายที่มีลักษณะคล้ายกันมาก
2. ใช้โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบการค้นหาความจริง (Quest for truth) ขณะตามหาป็น แต่สิ่งที่ค้นพบกลับเป็นความจริงที่มากกว่าป็น กล่าวคือ ค้นพบตัวของผู้ร้าย พร้อมกันนั้นก็พบกับตัวเอง

ความจริงที่พบคืออะไร

- สภาพของคนร้าย ทำให้รู้ว่ามีเหตุผลในการทำความผิด
 - คนร้ายก็มีความมนุษย์ไม่ต่างจากตำรวจ
3. ทางเลือกของคน ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้พูดถึงเพียงความเป็นมนุษย์ เมื่อเสนอว่าผู้ร้าย (แมว) และตำรวจ (สุนัข - Stray dog) เป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่คำถามที่ตามมาคือ สิ่งใดที่ทำให้คนทั้งสองแตกต่างกัน

10. Scandal (1950)

ขณะที่อิจิโร่ อาโอเอะ จิตรกรดาวรุ่งในเวลานั้นกำลังแต่งแต้มปลายพู่กันอยู่ บังเอิญให้รู้จักกับนักร้องสาวสวยมียาโกะ ไชโจ ซึ่งกำลังจะบ้ายหน้าไปทางน้ำพุร้อนใกล้ๆ อาโอเอะขึ้นอาสาเอาเธอขึ้นทำยรถจักรยานยนต์ของเขา ที่นั่นมีนักข่าวของนิตยสารยักษ์ใหญ่ฉบับหนึ่งแอบถ่ายภาพของทั้งสองคนได้ โฮริเจ้าของผู้พิมพ์และโฆษณาได้โอกาสหยิบเรื่องนี้ไปขู่เป็นข่าวอื้อฉาวเป็นผลให้หนังสือขายดีเป็นเทน้ำเทท่า อาโอเอะ รุดไปยังสำนักงานของโฮริทันทีพร้อมกับเล่นงานเขาอย่างไม่ยั้งมือ ยิ่งทำให้หนังสือพิมพ์โหมกระพือข่าวหนักขึ้นไปอีก อาโอเอะจะฟ้องหมิ่นประมาท โฮริเองก็พร้อมที่จะฟ้องกลับในข้อหาทำร้ายร่างกายเช่นกัน

อาโอเอะจ้างทนายชอมชอมคนหนึ่งชื่ออิรุตะด้วยความเห็นอกเห็นใจมากกว่าจะนับถือในความสามารถของเขา อาโอเอะสังเกตเห็นอิรุตะเอาใจใส่รักใคร่ลูกสาวคนเดียวซึ่งป่วยเป็นโรคปอดต้องนอนแหวอยู่แต่ในเตียงมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ก็แน่ใจว่าคนที่สามารถรักลูกได้ขนาดนั้นจะต้องพื้นฐานทางจิตใจที่ดี ทว่าเขาคิดผิดเพราะอิรุตะแอบรับสินบนจากโฮริ

แม้ว่าอิรุตะจะพยายามกลบเรื่องในคดีนี้เพียงใด ในที่สุด คดีก็ขึ้นศาลโดยที่อาโอเอะและไชโจเป็นโจทก์ร่วมฟ้อง ลูกสาวของอิรุตะก็สงสัยว่าพ่อของตนจะเล่นไม่ซื่อกับอาโอเอะเสียแล้วซึ่งตรงกับความเห็นของอาโอเอะ วันแรกที่มีการสืบพยาน อิรุตะกลายเป็นตัวตลกในศาล เขาอยู่ในชุดครุยของทนายสมัยก่อนสงครามโลกเสียอีก ทนายจำเลยก็พูดจาข่มขวัญเขาเสียจนเขาพูดอะไรไม่ออก ความรู้ผิดชอบทำให้เขาไม่สามารถทำอะไรได้มากไปกว่านั้น สมาคมทนายความจับตามองพฤติกรรมของเขาทุกฝั้ว คดีนี้ส่อแววว่าจะแพ้เสียแต่ต้นมือแล้ว

ก่อนที่จะถึงวันสืบพยานครั้งสุดท้ายหนึ่งวัน อิรุตะไปพบอาโอเอะที่สตูดิโอเพื่อบอกข่าวการเสียชีวิตของลูกสาวด้วยจิตใจที่เลือนลอย ดังนั้นเขาจึงไม่อยู่ในสภาวะที่จะว่าความได้ อาโอเอะต้องพยายามสรุปมูลฟ้องด้วยตนเอง แต่แล้วโดยที่ไม่มีใครคาดฝัน อิรุตะลูกจากที่ของตนขออนุญาตศาลเป็นพยานปากสำคัญเพื่อให้การเป็นประโยชน์แก่คดี เขาได้แจ้งถึงการติดสินบนของ

ฝ่ายตรงข้ามและนำเชือกที่ยังมีได้ขึ้นเงินมาแสดงให้ศาลดู ทนายจำเลยไม่หันไปเหลือบแลดูความของตนเองเลยจนนิดเดียว และปิดคดีแต่โดยดี

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไม่ประสบความสำเร็จเรื่องหนึ่งของคุโรซาวา ทั้งด้านการนำเสนอทางภาพยนตร์ และการนำเสนอเนื้อหาซึ่งไม่ชัดเจน ตัวเรื่องต้องการจะวิพากษ์การกระทำอันไร้ศีลธรรมของสื่อมวลชนที่ล่องลอยละเมียดลี้ทิวส่วนบุคคล ภาพยนตร์พูดถึงความรู้สึกผิด คนเรารู้ว่าอะไรดี - ไม่ดี อะไรถูก - ผิด และต่างมีเหตุผลในการทำผิดทั้งรู้ว่าผิดของตัว แต่ในโลกมีทั้งคนที่รู้ว่าผิดแต่ไม่ยอมรู้สึกผิด เช่นสื่อมวลชน ด้วยเหตุผลที่ว่า ต้องทำมาหากิน กับคนแบบทนายความฮิรุตะที่ในที่สุดก็พ่ายต่อความรู้สึกผิดของตัว ยอมสารภาพความผิดของตัวเองในศาล

11. Rashomon (1950)

ภาพยนตร์เรื่องราชมอนเปิดเรื่องขึ้นมาในวันที่พายุฝนตกกระหน่ำลงมาอย่างหนัก ชายขอทานวิ่งเข้าไปหลบฝนในประตูเมืองเก่า ขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง เรียกกันว่าประตูราชมอน ชายขอทานพบพระ และคนตัดฟันซึ่งเข้าไปหลบฝนอยู่ก่อนแล้ว กำลังพูดคุยกันถึงเรื่องของการสอบสวนคดีฆาตกร รมรายหนึ่งที่ไม่สามารถหาตัวผู้กระทำผิดได้ เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดต่างรับว่าตนเป็นผู้กระทำ โจรให้การกับตำรวจว่าขณะที่เขากำลังพักผ่อนอย่างสบายอารมณ์อยู่กลางป่าลึก ก็เห็นขามูไรเดินทางผ่านมาพร้อมภรรยา เขาเห็นความงามของภรรยาขามูไรแล้วหลงเสน่ห์ จึงหลอกขามูไรไปจับมัดไว้ แล้วลากตัวภรรยาเข้ามาข่มขืนต่อหน้าผู้เป็นสามี โจรเสริมว่า อันที่จริงแล้วจะหาว่าเขาข่มขืนก็ไม่ได้ เพราะภรรยาขามูไรยินยอมด้วยหลงใหลในรสชาตของเขา จากนั้นภรรยาขามูไรขอร้องให้มีการประลองต่อสู้กัน หากใครชนะก็จะได้ตัวเธอไป เขากับขามูไรจึงทำการต่อสู้กัน ในที่สุดเขาก็ชนะการต่อสู้อย่างสง่างามและใช้ดาบสังหารขามูไรทิ้ง แต่ภรรยาขามูไรหนีหายไปในช่วงการต่อสู้ ส่วนภรรยาขามูไรให้การว่า หลังจากถูกโจรข่มขืนแล้ว เธออับอายมากและปรารถนาจะตายไปจากโลกนี้เสีย และขอให้สามีเป็นผู้สังหารเธอ แต่สามีกลับมองดูเธอด้วยสายตาเหยียดหยาม เธอจึงฆ่าเขาเสียด้วยมีดสั้นเพราะไม่อาจทนเห็นสามีมองเธอด้วยสายตาประณามเช่นนั้นได้ ส่วนโจรได้ขโมยดาบของสามีเธอหนีหายไปก่อนหน้านี้แล้ว จากนั้นขามูไรผู้ตายก็ให้การโดยผ่านร่างทรงว่าเขาเป็นคนฆ่าตัวตายเอง โดยเล่าว่า หลังจากโจรข่มขืนภรรยา โจรก็ขอร้องให้ภรรยาหนีไปอยู่กับโจร ภรรยาเขายินยอมจะไปด้วยแต่ขอให้โจรฆ่าสามีของเธอก่อน โจรกลับไม่พอใจที่เห็นภรรยาขามูไรเป็นเช่นนั้นจึงตวาดเธอจนภรรยาตกใจวิ่งหนีหายไป หลังจากนั้นโจรจึงตัดเชือกที่มัดตัวเขาไว้แล้วจากไป เมื่อโจรไปแล้วเขาจึงตัดสินใจใช้มีดสั้นควานท้องตายเพื่อศักดิ์ศรีแห่งความเป็นขามูไร ผลสุดท้ายตำรวจจึงไม่สามารถตัดสินได้ว่าใครเป็นผู้ทำผิดเนื่อง

จากไม่อาจทราบได้ว่าเรื่องที่ใครเล่าเป็นความจริง มาถึงตอนนี้ชายตัดฟันผู้เป็นคนแจ้งตำรวจว่าเป็นคนพบศพก็เล่าให้พระกับขอมานฟังว่า อันที่จริงเขาก็เห็นเหตุการณ์ แต่สิ่งที่เขาเห็นนั้นต่างจากที่ทั้งสามคนให้การมาก เขาเห็นฆาตกรและโจรสลัดคู่กันด้วยท่าทีที่ต่างคนต่างก็ขลาดกลัว แต่ในที่สุดโจรก็เป็นคนฆ่าฆาตกรตายด้วยความบังเอิญ ไม่ใช่ด้วยฝีมืออย่างที่โจรคุยโอ้อวด ส่วนภรรยาตกใจที่เห็นการต่อสู้จนวิ่งหนีหายไป แต่เรื่องที่คนตัดฟันเล่าก็ไม่อาจเชื่อได้ว่าเป็นความจริงทั้งหมด เพราะขอมานจับได้ว่าคนตัดฟันเองก็ปิดบังความจริงบางส่วนไว้ เพราะเป็นคนขโมยมีดสั้นที่ฆาตกรและภรรยาละไว้ในเรื่องของตน ซึ่งเป็นสาเหตุให้คนตัดฟันไม่กล้าให้การกับตำรวจว่าตนก็เป็นผู้เห็นเหตุการณ์ด้วยคนหนึ่ง ราชมอนจบลงโดยไม่ได้เฉลยว่าความจริงเป็นเช่นใด หากทิ้งไว้ให้ผู้ชมใช้ความคิดวินิจฉัยเอาเอง

แม้ศูนย์กลางของเรื่องจะอยู่ที่เหตุการณ์ข่มขืนอันเป็นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง แต่ประเด็นไม่ได้อยู่ที่ ความจริงเป็นเช่นไร แต่อยู่ที่ ความจริงถูกเปิดเผยมาอย่างไร ครูธาวากล่าวว่า เขาต้องการจะแสดงว่า มนุษย์นั้นอ่อนแอและขี้ลาดเกินกว่าจะเอ่ยความจริง หรืออันที่จริง มนุษย์นั้นมักจะมองตัวเองดีกว่าความเป็นจริงเสมอ นี่คือธรรมชาติของมนุษย์ แต่เป็นธรรมชาติด้านที่ทำให้หน้าหดหู่นัก

ครูธาวาไม่ได้จบที่การเผยให้เห็นความเป็นมนุษย์ แต่คำถามที่น่าเสนอด้วยคือ เราควรจะดำรงอยู่อย่างไรด้วย แม้ในภาพยนตร์เรื่องนี้จะไม่ให้คำตอบใดๆ ไว้ แต่ก็จบลงด้วยความหวังว่ามนุษย์ยังมีส่วนดีอยู่ในตัวอยู่ด้วย การที่คนตัดฟันนำเด็กไปเลี้ยงจึงทำให้ศรัทธาของพระฟื้นขึ้นมา

12. The Idiot (1951)

คาเมตะเป็นเดนสงครามสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เขาถูกตัดสินประหารชีวิตในข้อหาอาชญากรรมสงครามที่โอกินาวา แม้ว่าเขาจะได้รับการปล่อยตัวไปอย่างหวุดหวิด แต่จิตใจของเขาก็ถูกกระทบกระเทือนอย่างหนักจนเสียจริต ต้องเข้ารับการบำบัดในโรงพยาบาลของอเมริกันหลายเดือนต่อมาเขาก็ได้ออกจากโรงพยาบาลในสภาพที่เกือบเป็นปกติ

หลังจากถูกส่งตัวกลับประเทศญี่ปุ่น คาเมตะได้รู้จักสนิทสนมกับอะคามะในระหว่างการเดินทางกลับซัปโปโร บ้านเกิดของเขาบนเกาะฮอกไกโด อะคามะเป็นลูกเศรษฐีชื่อดัง หากมิได้เป็นอุปสรรคในการคบกันของคนทั้งสองเลย ทั้งสองคนเป็นเพื่อนที่สนิทกันมาก

เมื่อสองสหายมาถึงซัปโปโร ก็บังเอิญเห็นรูปถ่ายของสาวงามคนหนึ่งชื่อ ทาเอโกะ ในตู้โชว์ของร้านถ่ายรูป ทาเอโกะเป็นภรรยาลับของท่านเศรษฐีผู้หนึ่ง เธอถูกนำตัวไปที่บ้านเศรษฐีตั้งแต่วัยเด็ก ทว่าชีวิตของเธอมิได้มีความสุขอยู่บนกองเงินกองทองนั้นเลย แว่ตาคู่งามของเธอก่อให้เกิดความประทับใจไปก้นคนละแบบ

คามะตัดสินใจที่จะพักอยู่กับโอโน่เพื่อนสนิทของบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว โอโน่เชื่อมาโดยตลอดว่าคามะได้เสียชีวิตในสงครามแล้ว และยังถือโอกาสครอบครองทรัพย์สินสมบัติของคามะเสียทั้งหมด การกลับมาของคามะจึงทำให้โอโน่ผิดหวัง ทว่าคามะหาได้ใส่ใจกับเรื่องราวที่ผ่านมาไม่ จิตใจของชายหนุ่มเต็มไปด้วยความบริสุทธิ์ที่มองโลกในแง่ดี ดังนั้น อะยาโกะลูกสาวของโอโน่จึงรักเขาขึ้นมาทีละนิด

วันหนึ่งคามะได้รับเชิญไปงานวันเกิดของทาเอโกะ ขณะที่ได้รับฟังเรื่องราวชีวิตที่ไร้สุขของทาเอโกะนั้น เขาก็เกิดความสงสารเธอขึ้นมาอย่างจับใจ จึงเสนอตัวเป็นผู้คุ้มครองดูแลเธอเอง โดยขอร้องให้เธอผล่อออกมาเสียจากสภาพที่กำลังเป็นอยู่ ความเป็นผู้มีจิตบริสุทธิ์ของเขาทำให้เธอรู้สึกซาบซึ้งจนไม่อาจทำลายอนาคตของชายหนุ่มได้ลงเพียงเพราะเธอเป็นต้นเหตุ แต่แล้วทาเอโกะกลับหายตัวไปพร้อมกับอะคามะ ทำให้คามะตัดสินใจออกติดตามหาคนทั้งสอง

เวลาผ่านไป.....คามะกลับมายังซัปโปโรอีกครั้งหนึ่ง เขาเที่ยวตามหาทาเอโกะอยู่ในโตเกียว เมื่อได้ข่าวว่าทาเอโกะกลับมาอยู่กับอะคามะ เขาจึงรีบตามไปที่บ้านของอะคามะทันที อะคามะรู้สึกหึงหวงเมื่อรู้ว่าคามะมีความหวังโยนออกเห็นใจเธออย่างลึกซึ้ง และยังรู้ต่อไปอีกว่าแท้จริงแล้วผู้ที่อยู่ในหัวใจของทาเอโกะตลอดเวลาก็คือ คามะ นั่นเอง

อะยาโกะนั้นเล่าก็รู้สึกเจ็บแค้นที่คามะเฝ้าแต่ติดตามทาเอโกะอยู่มิรู้วาย จึงพยายามหาเรื่องราวร้ายเธอต่าง ๆ นานา แต่แล้วเธอก็ต้องผิดหวังเมื่อรู้แน่ว่าทั้งทาเอโกะและคามะมีใจรักกันอย่างมั่นคง

เมื่ออะคามะรู้ว่าเขาไม่มีทางเรียกเอาหัวใจของทาเอโกะกลับมาได้ ก็ฆ่าเธอเสียด้วยบันดูลโทสะ คามะเสียใจกับการจากไปของหญิงคนรักอย่างสุดซึ้ง ถึงกับเสียจริตไปอีกวาระหนึ่ง

เป็นเรื่องที่คุโรซาวาล้มเหลวในการดัดแปลง ทั้งความหมายและเสน่ห์ที่เคยอยู่ในหนังสือของดอสโตเยฟสกีจึงหายไปเหลือแต่เรื่องราว ที่ดำเนินไปธรรมดาๆ แม้แต่ความขัดแย้งทางศีลธรรมที่เด่นชัดภายในตัวละครก็ไม่ชัดเจน จึงกลายเป็นภาพยนตร์ที่ล้มเหลวที่สุดเรื่องหนึ่ง

13. Ikiru (1952)

คันจิ วาดานาเบ้ เป็นหัวหน้าแผนกในเทศบาลนครแห่งหนึ่ง เขาทำงานมาตลอดระยะเวลา 30 ปี โดยไม่เคยหยุดงานเลย วันหนึ่งเขาต้องหยุดงานเพื่อไปรักษาแพทย์เนื่องจากมีอาการปวดที่กระเพาะอาหาร แพทย์บอกว่าเขาเป็นเนื้องอกในกระเพาะ แต่คนไข้ผู้หนึ่งที่เขาได้พูดคุยด้วยในขณะที่นั่งรอ แพทย์บอกกับเขาอย่างไม่เกรงใจว่า แพทย์ส่วนใหญ่มักจะบอกกับคนไข้ว่าเป็น

เนื่องจากแทนที่จะบอกตรง ๆ ว่าเป็นมะเร็ง วาตานาเบ้ตกใจมากเมื่อประจักษ์ว่าชีวิตของเขาจะต้องจบสิ้นลงในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า

วาตานาเบ้สูญเสียภรรยาไปเมื่อ 20 ปีที่แล้ว หลังจากนั้นก็มีแต่ตั้งหน้าตั้งตาทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคยประพฤติล้มเหลวเลย เขาได้ทุ่มเทความรักความเอาใจใส่ให้กับบุตรชายคนเดียว ซึ่งบัดนี้ได้แต่งงานแล้ว หากเขาก็ต้องผิดหวังที่ลูกชายคนเดียวไม่สามารถที่จะปลอบประโลมใจเขาได้ในยามนี้ จึงประจักษ์ชีวิตด้วยการดื่มเหล้า และเที่ยวเตร่ ผลก็คือ โรคภัยกำเริบหนักขึ้น และเขาก็ไม่อาจทนต่อความวุ่นวายได้อีกต่อไป ขณะนั้นเอง โทโย โอดางิริ เสมียนสาวประจำแผนกได้มาหาเขาเพื่อจะขอลาออกจากงานเพื่อไปทำงานที่โรงงานผลิตของเล่น โดยให้เหตุผลว่างานที่นั่นน่าเบื่อ ทำให้เขาหวนกลับไปทบทวนงานที่เขาทำมาและตั้งใจว่าจะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนบ้าง จึงตัดสินใจที่จะอุทิศชีวิตที่ยังเหลืออยู่ให้แก่งานสร้างสนามเด็กเล่น

ในคืนที่มีการฉลองพิธีเปิดสนามเด็กเล่น วาตานาเบ้นั่งร้องเพลงด้วยความพอใจอยู่บนชิงช้า วิญญาณของเขาลอยลอยสู่สวรรค์ เหลือไว้เพียงรอยยิ้มแห่งความพึงพอใจที่ปรากฏอยู่บนใบหน้า

วาตานาเบ้ เริ่มคิดถึงชีวิตของตัวเอง เริ่มตั้งคำถามว่ามีชีวิตอยู่ไปเพื่ออะไร เมื่อเขากำลังจะตาย ก่อนหน้านี้ เขามีชีวิตอยู่ก็เหมือนตาย เพราะดำเนินชีวิตไปเหมือนอยู่ไปวันๆ เนื้อหาของภาพยนตร์ตอบคำถามว่า มนุษย์ควรจะดำรงอยู่อย่างไรให้มีคุณค่า เรื่องนี้แสดงให้เห็นการเดินทาง (ภายใน) ในการแสวงหาคคุณค่าของชีวิต ซึ่งความหมายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

ภาพยนตร์แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงครึ่งเรื่องแรก เป็นการพยายามตอบคำถามว่าจะมีชีวิตอยู่อย่างไรของตัวเอง ส่วนครึ่งเรื่องหลัง เป็นการเล่าย้อนถึงความพยายามในการตอบคำถามข้อแรก ซึ่งต้องอาศัยความพยายามอย่างสูง มีข้อสังเกตว่า เป็นการเล่าเรื่องย้อนหลังผ่านการรับรู้ของคนหลายคน ถึงเหตุการณ์เมื่อวาตานาเบ้ยังมีชีวิตอยู่ รวบรวมจะบอกเป็นนัยๆ ว่า การกระทำที่ดีย่อมมีผู้พบเห็นและอยู่ยืนยาว

14. Seven Samurai (1954)

ในช่วงการเก็บเกี่ยวข้าวสาลี พวกโจรเร่ร่อนได้บุกรุกเข้ามาปล้นตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านหวาดกลัวกันเป็นอันมาก จึงติดต่อว่าจ้างให้ชาโมไร 7 คน มาคุ้มครองหมู่บ้าน ได้แก่ คัมเบ้ โทโรเบ้ เคียวโซ เฮฮาจิ ชิจิโรจิ คัทสึชิโร่ และคิคุจิโยะ โดยจะเป็นทั้งผู้คุ้มกันหมู่บ้านและผู้ฝึกสอนการต่อสู้ต่าง ๆ ให้กับชาวบ้านด้วย

ในตอนปลายฤดูเก็บเกี่ยวข้าวโพด พวกโจรก็ได้บุกเข้ามาปล้นอีก จากการนำของวิธีชิซึ่งเป็นชาวนา พร้อมกับพวกซามูไรรับจ้าง ได้บุกไปยังที่พักของโจรในคืนวันหนึ่ง และในคืนนั้นเองเฮฮาจิก็ถูกฆ่าตาย พวกโจรเข้าจู่โจมหมู่บ้านอีกในตอนกลางวัน ซามูไรและชาวบ้านซึ่งมีอาวุธเพียงจอบและไม้ก็ช่วยกันต่อสู้อย่างไม่คิดชีวิต

ท่ามกลางการต่อสู้อย่างดุเดือดนั้น ความรักของหนุ่มสาวคู่หนึ่งก็ได้ก่อตัวขึ้น เป็นความรักระหว่างสาวชาวบ้านกับซามูไรคัทสึชิโร่ ซึ่งเป็นรักต้องห้ามตามกฎหมายแบ่งแยกชนชั้น

เมื่อการต่อสู้ใกล้จะถึงที่สุด พวกโจรซึ่งบัดนี้เหลืออยู่เพียง 13 คน ก็บุกเข้าไปในหมู่บ้านอีกในเช้าวันหนึ่ง ถึงแม้ว่าเคียวโซ โกโรเบ้ และคิคุจิโยะ จะเสียชีวิตไปในระหว่างการต่อสู้ แต่ก็ทำให้พวกโจรพ่ายแพ้ไป

15. Record of a Living Being (1955)

นากาจิม่า คन्हตึวัยเฒ่าผู้มั่งคั่งเจ้าของโรงงานหล่อโลหะ เกิดความหวาดกลัวต่อภัยจากการทำลายล้างของระเบิดปรมาณูคิดชักชวนให้ครอบครัวอพยพไปอยู่ประเทศบราซิลด้วยกัน แต่ลูกหลานกลับไม่เห็นด้วยและนำเรื่องขึ้นศาลเพื่อฟ้องให้ผู้เฒ่าหมดความสามารถในการเป็นผู้นำครอบครัว ศาลครอบครัวค่อนข้างจะเห็นด้วยกับความคิดของนากาจิม่า แต่จำนนด้วยหลักฐาน จึงให้เขาเป็นฝ่ายแพ้คดี นากาจิม่ายังไม่ยอมแพ้ โดยการก้มลงกราบกรานบุตรหลานตนเองทำให้หลายคนใจอ่อน แต่ยังมีอีกมากที่ยังไม่เห็นด้วย เศรษฐีซุซุราเข้าใจว่าลูกหลานคงเป็นห่วงโรงงานจึงก่อเพลิงเผาโรงงานตัวเองทิ้ง ซึ่งเป็นความพยายามที่เขาต้องเสียใจเพราะได้เห็นพนักงานทั้งหมดต้องกลายเป็นคนตกงานเพราะความหวาดกลัวต่อภัยจากระเบิดปรมาณูของตน นากาจิม่าจึงกลายเป็นคนสติฟั่นเฟือนและถูกส่งไปโรงพยาบาลโรคจิต

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการพยายามมีชีวิตอยู่ภายใต้ความกลัวต่อระเบิดนิวเคลียร์ เป็นอีกหนึ่งเรื่องหนึ่งที่พูดถึงผลกระทบจากสงครามแต่เนื้อหาเป็นการกล่าวถึงการพยายามต่อสู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ให้ได้ แม้จะจบลงด้วยความล้มเหลว แต่ภาพยนตร์ก็ขมวดปมทิ้งคำถามให้กับผู้ชมว่า ความกลัวของนากาจิม่าไ้ว่าจะเป็นเรื่องไร้เหตุผล ดังในคำพูดของนายแพทย์ที่พูดกับศาลครอบครัวว่า บางทีความกลัวของผู้เฒ่าคนนี้อาจจะเป็นจริงก็ได้

ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ที่ไม่พยายามเข้าใจกัน

16. Throne of Blood (1957)

จากบทละครเรื่อง Macbeth ของวิลเลียม เชกสเปียร์ ถูกดัดแปลงจนกลายเป็นเรื่องราวของจอมพลวาชิสุผู้มีชัยในการรบ ขณะเดินทางกลับพร้อมกับแม่ทัพมิกิ ได้พบกับวิญญาณประหลาดในป่าผู้ทำนายว่าวาชิสุจะขึ้นเป็นใหญ่เป็นโตในไม่ช้า และบุตรชายของมิกิจะเป็นผู้ที่ขึ้นสู่อำนาจเป็นรายต่อไป คำทำนายเข้าสู่หูของภรรยาผู้มักใหญ่ใฝ่สูง จึงเกลี้ยกล่อมให้วาชิสุสังหารเจ้าแผ่นดินผู้เป็นนายเพื่อครองบัลลังก์เลือดเอง จากนั้นจึงฆ่ามิกิผู้เป็นสหายเป็นการเขียนเชื้อให้วากลัวเพื่อป้องกันไม่ให้คำทำนายเกี่ยวกับลูกชายของมิกิเป็นความจริง วาชิสุพบกับวิญญาณตนเดิมซึ่งทำนายว่า เขาจะครองอำนาจจนถึงวันที่ป่าเดินได้ จอมทรชนจึงครองตนอยู่ในความประมาท ต่อมาลูกชายของมิกิคิดล้างแค้น จึงวางแผนช่องสุมกำลังพลและให้กองทัพตัดต้นไม้มาพรางตัวเพื่อเข้าใกล้ป้อมรบ ภาพที่เห็นตรงกับคำทำนายถึงป่าเดินได้ ภรรยาของวาชิสุเสียสติ ส่วนตัวเขาเองถูกลูกธนูปักหัวตัวจนถึงแก่ชีวิต

คุโรซาวากล่าวว่า สิ่งที่เขาต้องการจะพูดมาตลอดก็คือ ทำไมมนุษย์จึงไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกัน ภาพยนตร์เรื่องนี้ ต้องการแสดงให้เห็นถึงเหตุผลดังกล่าว นั่นคือ เป็นเรื่องยากที่มนุษย์จะยอมต่อสู้กับความอ่อนแอภายในจิตใจ เพราะต้องใช้ความพยายามอย่างสาหัสจนเกินไป หากตัวเอกของเรื่องอื่นเป็นด้านที่แสดงความไม่ยอมพ่ายต่อความชั่วร้าย (ในจิตใจ) นายพลวาชิสุ ก็เป็นด้านที่แสดงให้เห็นถึงความพ่ายแพ้ต่อความชั่วร้าย เราเห็นว่านายพลรู้ดีว่าสิ่งที่เขาทำลงไปนั้นไม่ดี แต่เขาทำ

ดูเหมือนคุโรซาวาต้องการจะตีความ เลดี้แม็คเบธ ให้เป็นความชั่วร้ายในจิตใจของแม็คเบธ ภรรยาของวาชิสุ จึงถูกสร้างในรูปลักษณะที่เหมือนปีศาจ เดินเหมือนล่องลอยราววิญญาณ และเดินหายกลมกลืนเข้าไปในความมืด

17. The Lower Depth (1957)

งานดัดแปลงจากบทละครอันหม่นหมองของแม็กซิม กอร์กีของรัสเซีย มาสู่ภาพยนตร์ย้อนยุคในสมัยเอโดะของญี่ปุ่น เรื่องวุ่นๆ เกิดขึ้นเมื่อพระพุทธรูปหนึ่งเดินทางผ่านไปยังชุมชนแห่งหนึ่งซึ่งเต็มไปด้วยกลุ่มคนผู้อัปจนในตนเองและเจ้านายผู้อมทุกข์ การได้พบกับผู้มีจิตใจดีงามอย่างพระรูปนั้นทำให้ทุกคนเกิดรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง หัวขโมยคนหนึ่งในกลุ่ม ตัดสินใจดีจากเจ้านายหญิงผู้ชั่วช้าเพื่อไปถูกปฏิเสศโดยสตรีผู้เป็นที่รักและเป็นน้องสาวของเจ้านายหญิงของเขาเอง นายหญิงแฉ่งตำราวจให้จับเขาข้อหาฆ่าสามีของนางอย่างไม่เจตนา ส่วนพระใจดีรูปนั้นซึ่งโดนเปิดโปงว่าเป็นโจรหนีคดีมา อันตรธานไปอย่างไร้ร่องรอยในขณะที่เกิดเหตุอุทกภัยกันนั่นเอง

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างภาพยนตร์เรื่องนี้กับบทละครของกอร์กี้คือ มุมมองต่อการแก้ปัญหา โทนเรื่องเดิมของละครจะออกมาแบบหม่นหมอง และสิ้นหวัง

18. The Hidden Fortress (1958)

ขุนศึกยามานะมีชัยเหนืออะคิชิชิ คู่ต่อสู้ผู้ปกครองแผ่นดินที่อยู่ติดกัน ตระกูลอะคิชิชิได้ซ่อนทองคำแท่งจำนวน 170 ปอนด์ไว้ในที่ดินของตน แต่ไม่มีผู้ใดล่วงรู้ว่ายูบิรอนโนะ บุตรสาวคนเล็กของอะคิชิชิชื่อ ยูคิอิเมะ เป็นเพียงผู้เดียวในตระกูลที่หนีรอดมาได้ เธอหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่ในที่ดินของของบิดา ยามานะจึงวิตกว่ายูคิอิเมะอาจจะนำทองคำแท่งติดตัวหนีเข้าไปอยู่ในเขตจังหวัดถัดไป ซึ่งอยู่ภายในการปกครองของขุนศึกฮายาคาวา เพื่อนสนิทของตระกูลอะคิชิชิ ยามานะจึงสั่งให้ค้นหายูคิอิเมะ และทองคำที่ขโมยไปทั้งหมด และให้วางยามอย่างเข้มงวดกวดขันไว้ตลอดแนวเขตแดน

ทะเล กับ มาตาซิจิสองชาวนาเดินทางออกจากหมู่บ้านของตนเพื่อแสวงโชค เป็นผู้ขุดพบทองคำแท่งได้โดยบังเอิญ ขณะที่ทั้งสองกำลังตื่นเต้นกับโชคลาภที่ไม่คาดฝันมาก่อนเช่นนี้ ได้มีชาวยุโรปคนหนึ่งชื่อ โรคุโรตะ มาคาเบะ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ในกองทัพของอะคิชิชิ และเป็นผู้สอดส่องดูแลทองคำแท่งกับเป็นผู้คุมครองยูคิอิเมะในป้อมปราการที่อำพรางสายตาคนภายนอกไว้ โรคุโรตะ กำลังหาทางหลบหนีข้ามพรมแดนของยามานะไปยังเขตจังหวัดของฮายาคาวา จึงสบโอกาสใช้ชาวนาสองคนเป็นเครื่องมือ

โรคุโรตะ ให้น้องสาวตนปลอมตัวเป็นยูคิอิเมะแล้วเอาทองคำซ่อนไว้ในกองฟืนขึ้นบรรทุกหลังม้า ให้อุคิอิเมะปลอมตัวเป็นยาจกหนุ่มออกเดินทางจากป้อมปราการพร้อมกับทะเล และ มาตาซิจิ ซึ่งติดตามไปในฐานะคนรับใช้ คณะนี้ประสบความสำเร็จในการตบตายุบรักษาการณ์ที่ด่านผ่านเข้าไปในเขตของยามานะได้ แต่เมื่อคนของยามานะรู้ตัวว่าถูกหลอกก็เร่งค้นหายูคิอิเมะเป็นการใหญ่ ในขณะที่ปลอมตัวเป็นคนหนุ่ม บางครั้งยูคิอิเมะก็เผลอตัวบ่อย ๆ และชาวนาสองคนก็คอยแต่จะหาโอกาสหลบหนีอยู่ตลอดเวลาทำให้โรคุโรตะกลัดกลุ้มมาก

ที่สุดโรคุโรตะก็เสียทีถูกเหยี่ยวเอะ ทาโดโระลูกน้องของยามานะจับได้ จึงจำต้องรับทำดวลและเป็นฝ่ายชนะ โรคุโรตะมิได้เอาชีวิตคู่ต่อสู้ คณะของยูคิอิเมะสามารถเอาตัวรอดจากหลุมพรางที่คนของยามานะวางดักไว้ในเทศกาลไฟ หากความโล่งใจก็มีได้เพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น เพราะอีกเพียงไม่กี่ก้าวก็จะถึงเขตแดนของฮายาคาวา พวกเขาถูกยามรักษาการณ์จับได้เสียก่อน คราวนี้ทะเล กับ มาตาซิจิฉวยโอกาสหลบหนีไปได้สำเร็จ

วันประหารยูคิฮิเมะ และโรคุโรตะ ทาโดโคโรซึ่งโรคุโรตะเคยไว้ชีวิต เกิดเปลี่ยนใจยอมปล่อยตัวเชลยให้หนีเข้าไปในเขตของฮายาคาวา ทะเฮ กับมาตาจิก็หนีเข้าไปในเขตของฮายาคาวาโดยไม่มีสมบัติติดตัวเลยสักชิ้นเดียว เมื่อถูกจับได้และถูกพาไปยังปราสาทที่ยูกิฮิเมะ และโรคุโรตะอยู่อย่างมีฐานันดรศักดิ์ในเครื่องแต่งกายเต็มยศ โรคุโรตะกล่าวขอโทษที่หลอกสองชวานามาโดยตลอด และว่าเขาจำเป็นต้องใช้ทองคำเพื่อฟื้นฟูตระกูลอะคิชิชิ จึงมอบทองคำแก่พวกเขาเพียงคนละหนึ่งแท่ง ชายทั้งสองจากไปพร้อมกับเงิน และดูท่าว่าจะมีความสุขมากกว่าก่อน

มีลักษณะที่คล้ายคลึงระหว่างภาพยนตร์เรื่องนี้กับ The Men Who Treaded on Tiger's Tail 2 ประการ คือ 1) ภาพของตำนานคือเรื่องราวของเจ้าหญิงยูคิฮิเมะ และนายพลโรคุโรตะ และ 2) ภาพของความจริงหรือความสมจริงที่สะท้อนความเป็นจริงของมนุษย์ผ่านตัวละครชวานา 2 คน ในขณะที่ เจ้าหญิงและนายพลโรคุโรตะ ทำเรื่องยิ่งใหญ่ มีคุณธรรม โดยเฉพาะนายพลโรคุโรตะยอมได้แม้กระทั่งเสียน้องสาวตัวเอง เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหญิง แต่ชวานาทั้งสองกลับเต็มไปด้วยความโลภและขี้ขลาด เมื่อมีอันตรายก็พร้อมร่วมมือกันต่อสู้ พอปลอดภัยก็ทะเลาะกัน บางทีก็ทะเลาะกันเพื่อแย่งผลประโยชน์

ทองในเรื่องนี้ใช้เป็นบททดสอบที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของตัวละครทั้ง 2 คู่นี้ สำหรับเจ้าหญิงและนายพล ทองเป็นเพียงเครื่องมือที่เอาไปใช้สำหรับจุดประสงค์ที่ยิ่งใหญ่กว่า ไม่ใช่เพื่อตัวเอง แต่สำหรับชวานาทั้ง 2 พร้อมทั้งเห็นแก่ตัวและละโมภทุกเมื่อ แม้จะต้องทรยศกันทั้งที่ก่อคดีเป็นเพื่อนร่วมตายกันมา

19. The Bad Sleep Well (1960)

อิวาบูจิรองประธานบริษัทพัฒนาที่ดินจับจ้างมายังโยชิโกะ ผู้เป็นบุตรสาวอย่างภาคภูมิใจ เธอเพิ่งแต่งงานกับเลขานุการส่วนตัวของเธอ จึงมีฐานะเป็นนางนิชิ โคอิจิแล้ว บุคคลชั้นสูงในวงสังคมต่างก็มาร่วมงานเลี้ยงฉลองการแต่งงานของคนทั้งสองอย่างน่าประทับใจ แต่บรรยากาศสดชื่นรื่นเริงของงานพลันเปลี่ยนเป็นความตึงเครียดเมื่อตำรวจเข้ามาเชิญตัว วะตะ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นถึงระดับผู้ช่วยหัวหน้าในบริษัทออกไปจากงาน เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ผู้สื่อข่าวที่อยู่ในที่เกิดเหตุรำลึกย้อนไปถึงเหตุการณ์บางเรื่องในอดีต เรื่องอื้อฉาวที่ลือลั่นไปทั่วญี่ปุ่นเมื่อ 5 ปีก่อน เหตุการณ์ในครั้งนั้น อิวาบูจิ กับคนในบริษัทอีก 2 คนก็มีส่วนพัวพันอยู่ด้วย แต่ด้วยเหตุผลบางประการ คดีนั้นก็เงียบหายไปหลังการฆ่าตัวตายของผู้ช่วยหัวหน้า เมื่อเหตุการณ์ค่อยสงบลง เด็กแต่งงานก็ถูกนำเข้ามาท่ามกลางเสียงปรบมือก็ก้องจากบรรดาแขกผู้มีเกียรติทั้งหลาย แต่แล้วทุกคนต้องงุนงง

เมื่อเห็นเด็กขึ้นนั้นทำเป็นรูปจำลองตึกที่เกิดเรื่องเมื่อคราวก่อน กุหลาบแดงราวสีเลือดปักอยู่ตรงหน้าตึกชั้น 7 ของตึกตึก ซึ่งเป็นชั้นที่ผู้ช่วยหัวหน้ากระโดดลงมาตาย

ระหว่างเวลานั้นเอง สำนักงานอัยการก็กำลังรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปิดโปงการทุจริตของบริษัท แต่อัยการก็ถูกบีบให้ปล่อยตัวพยานปากสำคัญก่อนที่จะได้หลักฐานแน่นหนาเพื่อจับกุมผู้กระทำผิด พยานปากสำคัญนั้นก็คือ วะตะ กับนักบัญชีของบริษัทชื่อ มิอูระ ขณะที่ชายทั้งสองเดินผ่านประตูห้องซึ่งออกมา มิอูระก็ฆ่าตัวตายด้วยการพุ่งตัวเข้าหารถบรรทุกที่กำลังขับมาด้วยความเร็วสูง ขณะเดียวกันวะตะก็หายตัวไปจากที่เกิดเหตุแล้วไปปรากฏตัวขึ้นในสถานที่ก่อสร้างของบริษัท และพยายามที่จะกระโดดเข้าไปในปล่องภูเขาไฟ แต่วินาทีนั้นเองได้มีชายผู้หนึ่งเข้ามาขวางเขาไว้ วะตะรู้สึกแปลกใจมากเมื่อเห็นนิชิ ลูกเขยของประธานบริษัทนั่นเอง

นิชิซึ่งถูกสั่งให้ถอนหุ้นออกจากบริษัทได้ไปเปิดตู้เก็บเอกสารลับของบริษัทเพียงเพื่อจะเช็คเงินหนี้ หากเขากลับได้พบรูปตึกแบบเดียวกันกับที่เด็กแต่งงานได้จำลองมา เขาก็รีบหนีไปทั่วตัว เพราะมีเพียงเขากับวะตะเท่านั้นที่รู้เรื่องตู้เอกสารลับและถึงกับเสียสติไปเมื่อเห็นเงาตะคุ่มของวะตะซึ่งหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าฆ่าตัวตายไปแล้ว

นิชิประสบความสำเร็จในการหลอกล่อผู้บริหารคนหนึ่งของบริษัทให้ไปยังเพิงร้างแห่งหนึ่งที่เคยถูกเครื่องบินโจมตีมาก่อน ที่นั่นเป็นสถานที่ที่เขาเก็บรวบรวมหลักฐานและพยานต่าง ๆ ไว้เพื่อบีบบังคับให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ในสิ่งที่ตนได้ทำลงไป อิวาบุจิรู้ตัวว่าเขาจะต้องเป็นเป้าหมายคนต่อไปจึงสืบหาที่ซ่อนตัวของนิชิจากบุตรสาว ในที่สุดนิชิก็ถูกปลิดชีวิตด้วยน้ำมือของมือสังหารที่อิวาบุจิจ้างวานไป อิวาบุจิให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่าเขารู้สึกสะเทือนใจกับการตายของนิชิผู้เป็นทั้งเลขาส่วนตัวและบุตรเขยของเขาเอง

เรื่องนี้ คุโรซาวาพยายามจะทำภาพยนตร์สะท้อนสังคม เปิดโปงการคอร์รัปชัน ซึ่งคุโรซาวาเห็นว่าเป็นอาชญากรรมที่สมควรได้รับการแก้ไข ไม่ยุติธรรมที่คนมีอิทธิพลในสังคมกำหนดความเป็นตายของคนระดับล่างได้ แต่เรื่องนี้ วิธีต่อสู้ไม่ใช่การใช้ความดีเอาชนะความชั่วอย่างที่เคยเห็นมาในเรื่องก่อนๆ วิธีการของพระเอกคือการแก้แค้นด้วยวิธีตาต่อตา ฟันต่อฟัน ต่อสู้ความชั่วด้วยความชั่ว และยังเห็นเครื่องมือในการแก้แค้นนี้เป็นหญิงสาวอ่อนแอ มีเขาไม่สมประกอบ แถมยังมีใจรักในตัวพระเอกจริงๆ เราก็ยังไม่สบายใจกับการแก้แค้นของพระเอกยิ่งขึ้น แม้จะทราบเขามีเหตุผลเพียงพอ และเป้าหมายคือคนชั่วในเรื่องนี้ก็เลวจริงๆ

อย่างไรก็ตาม ในที่สุดพระเอกก็ทำไม่สำเร็จ สาเหตุสำคัญเป็นเพราะโดยเนื้อแท้แล้ว เขาไม่อาจเลวได้จริงๆ เช่นเดียวกับศัตรูของเขา เขามีความอ่อนแอแบบเดียวกับที่พระเอกในหลายๆ เรื่องของคุโรซาวามี นั่นคืออ่อนไหวต่อความดั่งามในตัว เขาพ่ายแพ้ต่อความรักเพราะในที่สุดเขาก็รัก

บุตรสาวผู้อ่อนแอของศัตรูเขาจริงๆ เขาอดไม่ได้ที่จะอ่อนไหว เมื่อเห็นว่าอิวาบุจิ เมื่ออยู่บ้านก็เป็นพ่อที่ดีคนหนึ่งรักลูกสาว ในที่สุดเขาพบจุดจบ เพราะสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ศัตรูเขาเลวจริงๆ (ฆ่าได้แม้กระทั่งลูกสาวตัวเอง)

คุโรซาวาคงจะเห็นว่าการทุจริตเป็นเรื่องร้ายแรงจริงๆ เพราะเรื่องนี้จบลงด้วยความตายของพระเอก แต่ผู้ร้ายตัวจริงกลับลอยนวลไปได้

20. Yojimbo (1961)

ชันจูโร่ ชามูโรฟเนจรมีสम्บัติติดตัวเพียงเสื้อผ้าเก่า ๆ ขาด ๆ และดาบอันคมกริบเท่านั้น แม้เขาจะดูขมขื่นขนาดนั้น เครื่องหมายชามูโรฟที่ปรากฏอย่างชัดเจนบนเสื้อผ้าก็บอกให้รู้ว่าเขาเป็นนักรบชั้นสูง

ชันจูโร่รอนแรมมาจนถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งตกอยู่ใต้อิทธิพลของแก๊งสองแก๊ง ซึ่งเป็นคู่ปรปักษ์และมีเรื่องปะทะกันอยู่เนือง ๆ จนชาวบ้านไม่กล้าออกมาเดินนอกบ้าน ทั้งตำรวจก็ไม่สามารถทำอะไรได้ หมู่บ้านตกอยู่ในความเดือดร้อน ชันจูโร่แสดงฝีมือดาบปราบพวกอันธพาลลงจนเป็นที่พอใจของเซเบะ หัวหน้าหนึ่งในสองแก๊งที่เป็นอริกันถึงกับออกปากจ้างชันจูโร่ให้ทำงานเป็นผู้คุ้มกันให้ตน ชันจูโร่รับข้อเสนอเพราะต้องการเงิน เซเบะ จึงสบโอกาสทำหายศัตรูให้ออกมาสู้กับสมุนของตน แล้วยังแอบคบคิดกับภรรยาเจ้าของช่องโหล่ถ้ำที่จะกำจัดชันจูโร่ และยุบเงินของเขาเสียเมื่อเขากำจัดศัตรูให้ตนหมดสิ้นแล้ว ชันจูโร่แอบได้ยินแผนการชั่วร้ายของสองผัวเมียโดยตลอด ดังนั้นเมื่อถึงเวลาที่ทั้งสองฝ่ายเริ่มเปิดฉากการสัประยุทธ์ ชันจูโร่จึงไม่ร่วมด้วย เขากลับป็นขึ้นไปดูเหตุการณ์พร้อมกับหัวเราะเยาะอยู่บนหอระงังของหมู่บ้าน

ทั้งสองแก๊งถอนกำลังออกไป เมื่อตำรวจมาถึงที่เกิดเหตุก็ได้แต่กำราบให้ชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบ

ในระหว่างที่เหตุการณ์สงบลงนี้ อุซึโทะระ หัวหน้าแก๊งของอีกฝ่ายหนึ่งเสนอเงินให้ชันจูโร่เพื่อให้มาเข้ากับฝ่ายของตน ในขณะที่เดียวกันเซเบะก็ระงับแผนที่จะกำจัดชันจูโร่และขอร้องให้เขาพิจารณาข้อเสนอของตนด้วย

ทว่าฤทธิ์เดชของดาบชันจูโร่ก็ต้องถูกสันคลอน เพราะอาวุธปืนของอุโนซึเะ น้องชายของอุซึโทะระที่นำเข้ามาในหมู่บ้าน

ด้วยความที่ต้องการทั้งความตื่นต้นและเงิน ชันจูโร่ได้จับสมุนสองคนของอุซึโทะระที่ถูกส่งมาสังหารข้าราชการผู้หนึ่งไว้ แล้วขายให้กับเซเบะ โดยหวังว่าอุซึโทะระจะต้องตกอยู่ในฐานะลำบาก เพราะสมุนทั้งสองทำความลับของตนไว้ อุซึโทะระแก้ลำด้วยการจับลูกชายของเซเบะ เพื่อขอแลก

เปลี่ยนเซลยกัน เมื่ออุชิโระยิงตัวประกันทั้งเซเบจึงหมดทางที่จะเอาตัวลูกชายคืนมา จึงหาทางออกด้วยการลักพาตัวภรรยาคนทำเหล้าซึ่งมีส่วนหนุนหลังอุชิโระอยู่เป็นตัวประกันแทน เป็นผลให้อุชิโระยอมแลกเปลี่ยนตัวประกันอย่างรวดเร็ว แต่เดิมนั้นสาวงามผู้นี้เป็นภรรยาของชาวนาคนหนึ่ง ซึ่งถูกบังคับให้ใช้นี้พ่นด้วยภรรยาของตัวเอง ด้วยความเห็นใจชาวนา ชันจูโร่จึงบุกเดี่ยวเข้าชิงตัวเธอกลับคืนไปหาสามีและลูก พร้อมทั้งไล่ให้ครอบครัวชาวนาออกไปเสียจากเขตหมู่บ้าน ด้วยเกรงว่าขึ้นอยู่ที่นั่นต่อไปพวกเขาอาจได้รับอันตรายจากแก๊งอันธพาลได้

ฝ่ายอุชิโระก็คิดว่าการบุกชิงตัวหญิงผู้นั้นเป็นฝีมือของพวกเขาเซเบ จึงลอบวางเพลิงบ้านของผู้หนุนหลังแก๊งของศัตรูซึ่งเป็นพ่อค้าไหม ฝ่ายเซเบก็ตอบโต้ด้วยการปล้นบ้านของพวกอุชิโระบ้าง

อุชิโระใช้ปืนบังคับให้ชันจูโร่รับว่าเป็นต้นเหตุของเรื่องวุ่นวายทั้งหลายนี้ และสั่งให้คนซ่อมชันจูโร่จนสะบักสะบอม ชันจูโร่หนีรอดมาได้ แอบซ่อนตัวอยู่ในโรงนาแห่งหนึ่งแล้วปล่อยข่าวว่าได้เข้าร่วมกับแก๊งของเซเบแล้ว อุชิโระหลงเชื่อให้สมุนไปเผาบ้านของเซเบ พร้อมทั้งฆ่าลูกเมียของเขาด้วย สงครามระหว่างสองแก๊งจึงระเบิดขึ้น

คุโรซาวา กล่าวว่า เขาต้องการตั้งคำถามว่า ถ้าหากเราต้องเลือกระหว่างความชั่วกับความชั่ว เราควรจะทำอย่างไร ในเมื่อปกติ คนเรามักจะอ่อนไหวไปกับความชั่วได้ง่ายกว่า ซามูไรโชนะจิโร่ คงไม่นับว่าเป็นวีรบุรุษตามขนบของภาพยนตร์ซามูไรอย่างแท้จริง เนื่องจากเขาไม่ได้มีลักษณะดีพร้อมตามที่ซามูไรควรจะเป็น แม้กลุ่มอันธพาลทั้งสองกลุ่มในเรื่องจะเลวร้าย แต่การกระทำของชันจูโร่ในตอนแรกก็ไม่ได้แสดงถึงความดีงามแต่อย่างใด นั่นอาจเป็นเพราะเขาไม่จำเป็นต้องเลือกระหว่างความดีกับความชั่ว เพราะต่อจากนั้น เราจะเห็นว่า เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ต้องช่วยเหลือผู้อ่อนแอ (ครอบครัว 3 พ่อแม่ลูก) ชันจูโร่ก็ไม่ลังเลที่จะเข้าไปช่วยเหลือ แม้จะต้องทำให้เขาเดือดร้อน ภาพของชันจูโร่ เป็นภาพของ

21. Sanjuro (1962)

ซามูไรหนุ่ม 9 คน มาประชุมลับกันในคืนวันหนึ่ง พวกเขารู้ว่าได้เกิดมีการข้อโกงกันในหมู่พวกเขาด้วยกันเอง จึงพร้อมใจกันยื่นฎีกาไปยังมุกทสึตะ โดยผ่านทางอิซากะผู้เป็นหลาน เมื่อได้รับการปายเปียงจากมุกทสึตะ อิซากะจึงหันไปพึ่งคิคุอิซึ่งรับปากว่าจะรับเรื่องไว้พิจารณา ขณะที่อิซากะกำลังรายงานผลการยื่นฎีกาให้เพื่อนซามูไรทราบอยู่นั้น ได้มีซามูไรสกปรกคนหนึ่งปรากฏตัวออกมาขัดจังหวะเขา ซามูไรผู้นี้เตือนให้กลุ่มซามูไรหนุ่มระวังคิคุอิให้ดี เพราะเป็นผู้ที่ไม่สมควรจะไว้ใจได้ง่ายๆ

ราวกับจะช่วยพิสูจน์คำพูดของชาмуไรพเนจรคนนั้น พวกเขาถูกล้อมโดยคนของคิคุอิ แต่ชาмуไรแปลกหน้าได้ใช้สติปัญญาช่วยแก้ไขสถานการณ์ไว้ได้ ฮัมเบ มุโรโตะ ผู้เป็นทั้งองค์กรและที่ปรึกษาของคิคุอิเกิดประทับใจในความสามารถของเขาถึงกับเสนอตำแหน่งให้มาทำงานร่วมกัน ทว่าเขาได้ตัดสินใจที่จะอยู่ข้างชาмуไรหนุ่ม

มุทสึตะหายตัวไปอย่างลึกลับ กลุ่มชาмуไรหนุ่ม ภายใต้อาณัติของชาмуไรพเนจรช่วยกันพาคุณหญิงและจิโดริบุตรสาวไปหลบซ่อนตัวอยู่ที่บ้านของชาмуไรในกลุ่มคนหนึ่ง ซึ่งอยู่ติดกับคฤหาสน์ คาเมเลียของคุโรฟุจิ หนึ่งในพวกฉ้อโกง

คุณหญิงถามชาмуไรแปลกหน้าว่าเขาชื่ออะไร ชาмуไรแปลกหน้าตอบขณะที่ตาจ้องอยู่ที่ดอกคาเมเลียของคฤหาสน์คุโรฟุจิว่า “ทซึบาชิ (ดอกคาเมเลีย) ชันจูโร่ (30) กำลังจะย่าง 40” คุณหญิงผู้มีความสนใจอันอ่อนโยนได้กล่าวคำนิยามที่เขาต้องฆ่าคนตายไปมากมาย เพื่อช่วยชีวิตของเธอและบุตรสาวไว้ และว่าดาบที่ดีจริงนั้นจะต้องเก็บอยู่ในฝักเสมอ แต่ชันจูโร่ก็ต้องฆ่าคนศพแล้วศพเล่า ขณะที่ในกลุ่มชาмуไรค้นหามุทสึตะ เขายังต้องใช้ปัญญาขับเคลื่อนเกี่ยวกับคิคุอิ และมุโรโตะจรรู้แน่ชัดว่ามุทสึตะถูกจับมาขังไว้ที่คฤหาสน์คาเมเลียใกล้แค่จมูกนี้เอง

คฤหาสน์คาเมเลียถูกวางยามอย่างเข้มแข็ง ถึงกระนั้นชันจูโร่ก็ใช้อุบายล่อหลอกยามให้ออกไปพ้นทาง ชาмуไรหนุ่มที่กำลังรอสัญญาณเข้าโจมตีจากชันจูโร่อย่างกระวนกระวายใจ หากรู้ไม่ว่ามุโรโตะเห็นความเคลื่อนไหวของตนแล้ว ฝ่ายชันจูโร่เกือบจะเสียที หากมุโรโตะไม่ออกไปตามยามกลับเข้าประจำการใหม่ ชันจูโร่เสี่ยงชีวิตช่วยมุทสึตะไว้สำเร็จ

ความสงบกลับคืนมาอีกวาระหนึ่ง ในงานเลี้ยงฉลอง ชันจูโร่กลับหายตัวไป ไม่ยอมรับลาภยศสรรเสริญใดๆ ทั้งสิ้น ชาмуไรหนุ่มทั้งเก้าออกไปตามหา ก็พบมุโรโตะกำลังทำต่อสู้กับชันจูโร่ซึ่งรับคำท้าทายของมุโรโตะอย่างไม่สู้เต็มใจนัก และสามารถพิชิตมุโรโตะได้ในดาบเดียว ชาмуไรทั้งเก้าพยายามเชิญชวนให้ชันจูโร่อยู่ต่อ และรับพวกตนเป็นศิษย์ แต่ชันจูโร่ไล่ให้กลับไปเสีย พร้อมกับสั่งสอนว่า ดาบที่ดีควรจะอยู่ในฝัก จากนั้นก็เดินทางจากไปอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ยเหมือนเมื่อตอนที่เขามาปรากฏตัวต่อหน้าชาмуไรทั้งเก้าคนเมื่อแรกพบ

ด้วยความคล้ายคลึงระหว่าง ภาพยนตร์เรื่องนี้ กับ Yojimbo ทั้งในด้านเรื่องราว และบุคลิกของชาмуไรพเนจร ทำให้หลายคนเชื่อว่าเป็นภาคต่อของกัน ทั้งที่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกัน แต่ไม่ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกันจริงๆ หรือไม่ ทั้งสองเรื่องก็กล่าวถึงวีรกรรมของชาмуไรพเนจร ผู้เป็นเสมือนคนในอุดมคติตามแบบของคุโรซาวา คือเข้มแข็งทั้งภายใน ภายนอก และพร้อมจะช่วยเหลือผู้เดือดร้อน และยืนอยู่ข้างความดีเสมอ

22. High and Low (1963)

กอนโดเป็นคหบดีเจ้าของคฤหาสน์หลังใหญ่บนภูเขา เขาถูกเรียกค่าไถ่จำนวน 30 ล้านเยน สำหรับอิสรภาพของชินอิจิบุตรชายของ อาโออิคนขับรถซึ่งคนร้ายลักพาไปฝังตัวแทนที่จะเป็นขุนบตรขายของเขาเอง นักสืบโทคุระ และตำรวจของเขาได้วางแผนจับโจรในวันที่นำเงินค่าไถ่ไปวางยังจุดที่กำหนด ทว่าพวกเขาพลาดที่ปล่อยให้โจรหลบหนีไปได้ แต่ก็ได้ตัวชินอิจิลับคืนมาโดยปลอดภัย หลังจากที่ได้เห็นภาพที่ชินอิจิเขียน อาโออิก็ออกไปสำรวจสถานที่แถบเอนชิมาซึ่งเขาสงสัยว่าชินอิจิถูกจับไปไว้ที่นั่น ทางด้านตำรวจก็ได้ร่องรอยที่เอนชิมาเช่นเดียวกันจากการตรวจสอบรถยนต์ที่คนร้ายใช้ในการลักพาตัว ในที่สุดเมื่อสืบพบบ้านที่ชินอิจิถูกพาไปกักขังไว้ ตำรวจก็ได้พบศพหญิงชายคู่หนึ่งที่ตายเพราะใช้ยาเสพติดเกินขนาด ตำรวจเชื่อว่าคนคู่นี้จะต้องเป็นตัวการลักพาตัวของคดียี่อย่างแน่นอน

สำหรับกระเป๋าสเงินค่าไถ่ที่คนร้ายได้ไปนั้น ตำรวจได้จัดการใส่สารเคมีที่จะทำให้เกิดควันสีชมพูขึ้นเมื่อถูกเผา โทคุระเห็นควันสีชมพูลอยออกมาจากปล่องเตาเผาขยะของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จึงรีบไปยังที่นั่น เขาสงสัยว่านายแพทย์คนหนึ่งจะเป็นตัวการสำคัญในเรื่องนี้ หากก็ยังไม่ลงมือจับกุม เขาล่อให้ผู้ต้องสงสัยไปยังบ้านที่เกิดเหตุเพื่อสอบปากคำ และให้รับสารภาพว่าเป็นผู้สังหารผู้สมรู้ร่วมคิดทั้งสองนั้นอีกด้วย

ในที่สุดคนร้ายก็ถูกจับตัวไปลงโทษ ก่อนจะถูกนำตัวไปประหาร เขาขอพบกอนโดเพื่อจะบอกว่า เขาไม่กลัวและไม่รู้สึกผิดด้วย เพราะเขาเหมือนอยู่ในนรกมาตลอดอยู่แล้ว

ภาพยนตร์เรื่อง High and Low มีลักษณะเด่นดังนี้

1. ตั้งคำถามทางศีลธรรมว่า ถ้าเราเผชิญสถานการณ์แบบกอนโด เราควรจะทำอย่างไร เป็นเรื่องที่ไม่น่าประหลาดใจ ถ้าหากกอนโดจะไม่ยอมเสี่ยงให้ตัวเองประสบความหายนะด้วยการไม่ยอมจ่ายเงินค่าไถ่ให้กับลูกของคนขับรถ แต่เป็นเรื่องน่าประหลาดมากกว่า ที่เห็นว่ากอนโดยอม
2. ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างตัวเอกกับตัวร้าย หรือระหว่างความดี กับ ความชั่ว ซึ่งแท้จริงแล้วอาจเป็นเพียงแค่คนละด้านของเหรียญ คนร้ายคิดว่าการกระทำของเขาเป็นสิ่งชอบธรรม เพราะเขาคิดว่ากอนโดไม่มีสิทธิ์จะใช้ชีวิตดีกว่าคนอื่น ๆ ส่วนกอนโดก็คิดว่าเป็นเรื่องชอบธรรมเช่นกันที่จะวางแผนยึดครองบริษัท เพื่อจะได้มีอำนาจเต็มที่ที่จะผลิตรองเท้าดี ๆ
3. โครงสร้างการเล่าเรื่องแบบค้นหาความจริง (The quest for truth) ตามแบบหนังสือสวนสอบสวน แต่ไม่ใช่ความจริงว่าใครเป็นคนร้าย เนื่องจากภาพยนตร์เฉลยเร็วเกิน

ไปว่าใครเป็นคนร้าย จากนั้นจึงพาคนดูเข้าไปรู้จักคนร้ายทีละนิดๆ โดยสนใจในประเด็นที่ว่าเขาทำไปทำไม มากกว่าจะค้นหาว่า ทำอย่างไร

4. ทำที่แบบมนุษยนิยม การลักพาตัวของแพทย์ฝึกหัดหนุ่ม แม้จะถือว่าเป็นการกระทำไม่ถูกต้องตามเหตุผลทางศีลธรรมและค่านิยมทางสังคม แต่เหตุผลในการลักพาตัวทำให้ค่านิยมทางมนุษยนิยมปรากฏอย่างเด่นชัด (ความเท่าเทียม) เนื่องจากไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานของความเห็นแก่ตัว ทำให้ตัวละครนี้ (แพทย์ฝึกหัด) เป็นตัวละครที่มีความเป็นมนุษยนิยมสูงสุด

23. Red Beard (1965)

ปลายสมัยโตกุกาวา ยาชิโมโตะ ผู้จบการศึกษาตามตำราของชาวตะวันตกเดินทางกลับมายังเอโดะ นายแพทย์หนุ่มไฟฝันจะได้รับใช้ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ แต่กลับถูกส่งมาช่วยสถานพยาบาลเพื่อรักษาคนธรรมดาอย่างไม่คาดฝัน ที่นี่ เขาได้พบกับนายแพทย์โคชิเกาวาหรือคุณหมอเคราแดง ด้วยความรังเกียจงานอันต่ำต้อยเช่นนี้ เขาทำตัวเซเพล ฝ่าฝืนกฎระเบียบของสถานพยาบาล และอุ้งงานไปอยู่ในที่หวงห้ามอันเป็นที่อยู่ของสาวงามที่เสียชีวิตคนหนึ่ง เขาถูกปรามาสจากสาวใช้ของนางว่าไร้ความสามารถในฐานะแพทย์เพราะตนเป็นหมอแต่ไม่ยอมรักษาคนไข้ ทศนคติต่อวิชาชีพเริ่มเปลี่ยนไปเมื่อคืนหนึ่ง หญิงเสียชีวิตพยายามฆ่าเขาด้วยปืนพกผม แต่คุณหมอเคราแดงมาช่วยไว้ได้ทัน เขาจึงเริ่มมองงานของตนในแง่ดีขึ้น และได้เห็นความสำคัญของแพทย์ผู้รักษาความเจ็บป่วยให้กับคนทั่วไปในที่สุด

สาระสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้ แทบไม่มีอะไรใหม่ไปจากความคิดที่เคยนำเสนอมาในภาพยนตร์ยุคก่อนๆ ยังคงมีแก่นเรื่องสำคัญที่เคยพูดถึงแล้วมารวมไว้อย่างครบครัน ดังนี้

1. การเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับศิษย์
2. ความหมายในการดำรงอยู่ของชีวิตคืออยู่อย่างเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น คูโรฮาวาไม่ได้เสนอคำตอบให้คนหนีความเลวร้ายของสังคมโดยการปลื้กวิเวกเหมือนปรัชญาเต๋า แต่ให้อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีประโยชน์ ทั้งคุณหมอเคราแดง คุณหมอซึเมะ และ ซามูไรพเนจร ต่างก็แสดงให้เห็นถึงลักษณะของค่านิยมดังกล่าวนี้

24. Dodes'kaden (1970)

เล่าเรื่องผู้คนในชุมชนแออัดยากจนแห่งหนึ่ง โดยมีเด็กชายปัญญาอ่อนผู้ฝันจะได้เป็นคนขับรถไฟ และเดินไปมาทั่วหมู่บ้านพร้อมทำเสียงหวูดรถไฟ (Dodes'ka-den) เป็นการนำคนดูให้รู้จักกับชีวิตกับความฝันของคนอื่นๆ เช่นสองพ่อลูกที่ยากจน ไม่มีเงินแม้จะซื้อข้าวสารกรอกหม้อ

อาศัยอยู่ในซากรถเก่าๆ แต่กลับฝันอยากจะมีบ้านพร้อมสระว่ายน้ำหรูหรา หญิงสาวชาวบ้านที่ออกมาจับกลุ่มนินทาได้แทบตลอดเวลา ชายชาพิการที่เป็นคนดีแต่มีภรรยานิสัยแย่มากในสายตาคนอื่น ชายขี้เมาสองคนที่แลกภรรยากันได้หน้าตาเฉย ช่างทำรองเท้าผู้มีอารมณ์ดีตลอดเวลา กับภรรยาห้องแก่ กับลูกๆ เป็นพรวน ซึ่งชาวบ้านซุบซิบว่าไม่รู้คนไหนที่เป็นลูกของเขาจริงๆ ชายวัยกลางคนผู้มีดวงตาแข็งกระด้างไร้วิญญาณ ในภาพยนตร์ ตัวละครทุกตัวต่างวาดความฝันที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ไม่ทำอะไร คนที่มีความสุขในเรื่อง ดูจะเป็นเด็กน้อยที่มีความพิการทางสมอง ที่ออกมาขบถร้าวในจินตนาการอยู่ตลอดเวลา กับชายชราช่างฝีมือที่คนมักไปหาเมื่อมีทุกข์ ความสุขของทั้งสองคนต่างกันตรงที่ เด็กน้อยอยู่ในโลกของความฝันเต็มที่ ไม่เหมือนคนอื่นๆ ที่ใช้ชีวิตอยู่ระหว่างโลกแห่งความจริง กับโลกแห่งความฝัน โดยแทบจะแยกจากกันไม่ออก ส่วนชายชรามีความสุขอยู่กับโลกแห่งความจริงแท้ๆ อยู่อย่างยอมรับโลกตามที่มีมันเป็น

25. Derzu Uzala (1975)

นักสำรวจได้พบกับเดอร์ซูเป็นครั้งแรกในการเดินทางมายังไซบีเรียที่เหน็บหนาว ทั้งสองเผชิญอันตรายร่วมกันและผูกพันกันเสมือนครูกับศิษย์ ในการเดินทางมาไซบีเรียเป็นครั้งที่ 2 เดอร์ซูผู้ชราจำเป็นต้องยิงเสียตาย ด้วยความเชื่อว่าเสือเป็นสัตว์ที่มีความศักดิ์สิทธิ์ เขาจึงเกิดความกังวลว่าเจ้าป่าจะลงโทษเขาและเขาต้องพบกับความพินาศ อาร์เซเนียฟแสดงความเป็นห่วงโดยชวนให้เดอร์ซูไปอยู่ในเมืองด้วยกัน หากแต่ชาวป่าอย่างเขาไม่สามารถใช้ชีวิตในเมืองได้ เขาจึงต้องอำลากลับไปอยู่ป่าตามเดิม ก่อนจากกัน อาร์เซเนียฟซื้อปืนไรเฟิลอย่างดีให้เป็นของขวัญโดยหวังว่าเป็นที่ที่จะช่วยคุ้มครองชีวิตของเพื่อนรักได้ หากแต่เขาคิดผิด เดอร์ซูกลับถูกสังหารเพราะคนร้ายต้องการแย่งชิงปืนอย่างดีกระบอกนี้ไป

ถ้าหากจะกล่าวว่า คูโรซาวามีท่าทีที่เชื่อมั่นต่อศักยภาพของมนุษย์ที่จะสามารถทดสอบตัวเองเป็นคนที่มีการพัฒนาการภายใน ภาพยนตร์เรื่อง Derzu Uzala กลับแสดงให้เห็นร่องรอยความสิ้นหวังในตัวมนุษย์เป็นครั้งแรก ก่อนหน้านั้น คูโรซาวามักเสนอความคิดว่า มนุษย์ควรจะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองเพื่อที่จะอยู่บนโลกนี้ได้อย่างมีคุณค่าและเสนอวิถีทางที่มนุษย์ควรจะเป็นโดยผ่านตัวละครอุดมคติ เช่น วาดานาเบ้ คุณหมอเคราแดง คุณหมอขี้เมาและตัวเอกในแต่ละเรื่อง

แต่ใน Derzu Uzala ตัวเอกของเรื่องคือ นายพรานเดอร์ซู ผู้เป็นตัวละครอุดมคติเช่นกัน เป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติ เป็นผู้ที่อยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ กลับไม่สามารถอยู่ในสังคมมนุษย์ได้ และในตอนท้าย ก็ถูกฆ่าตายเพื่อแย่งชิงปืน ประดิษฐานกรรมการสังหารของมนุษย์

คุโรซาวา กล่าวว่า ในภาพยนตร์เรื่องนี้ เขาต้องการจะพูดถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์และธรรมชาติที่เลวร้ายลงทุกขณะ เขาเห็นว่า มนุษย์ควรจะมีความที่ที่ถ่อมตนกับธรรมชาติเพราะเราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ถ้าหากธรรมชาติถูกทำลาย มนุษย์ก็就会被ทำลายด้วย ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงไม่ต้องการแค่พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เหมือนในภาพยนตร์ยุคก่อน แต่ต้องการพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ รวมทั้งหน้าที่ที่มนุษย์ควรมีต่อธรรมชาติด้วยเช่นกัน

26. Kagemusha (1980)

จากข้อความสั้นๆ ในบันทึกประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่นว่าด้วยเรื่องขุนศึกผู้จ้าวให้คนที่มึนหน้าตาคล้ายกันมาทำงานหลอกให้ข้าศึกสับสน อากิระ คุโรซาวา เขียนเรื่อง Kagemusha หรือขุนพลเงาขึ้นโดยจับเอาเรื่องราวของทาเคดะ ชินเง็น ผู้มีอำนาจทัดเทียมกับเอโดะ โนบุนากะและโตกุกาว่า อิเอยาสึ สามจอมทัพผู้ครองความยิ่งใหญ่อยู่รอบเมืองหลวงเขียนสัญญาแห่งพันธมิตรกัน หากแต่โนบุนากะและอิเอยาสึสมคบกันเพื่อรุมเขา ชินเง็นจึงได้นำนักโทษประหารรายหนึ่งที่หน้าตาดูคล้ายตนเองมาเป็นขุนพลเงา โดยเป็นตัวแทนเขาในกรณีอันตราย แต่กลับเป็นว่า ชินเง็นตัวจริงถูกลอบยิงบาดเจ็บสาหัส จึงให้หวัชโมยผู้เป็นขุนพลเงาแสดงตัวเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใจผิดว่าเขายังไม่ตาย ขุนพลเงาอยู่ในภาวะตกกระไดพลอยโจนจึงยอมรับบทบาท แต่นับวันเขาต้องทำหน้าที่เป็นชินเง็นมากขึ้นเรื่อยๆ จนเริ่มคิดว่าเขาสามารถเป็นชินเง็นตัวจริงได้ มีเพียงม้าของชินเง็นเท่านั้นที่รู้ความจริงและไม่ยอมให้เขาขึ้นขี่มันโดยสะดวกจนเขาดกม้า ทำให้ภรรยาของชินเง็นทั้งสองสงสัยและรู้ในที่สุดว่าเขาเป็นเพียงตัวตายตัวแทนของชินเง็น เขาจึงโดนขับไล่ ข้าวเล็ดรอดไปถึงหูของข้าศึกผู้เตรียมทัพใหญ่เพื่อบุกครั้งสุดท้ายด้วยความลึกลับ และในสงครามครั้งสุดท้าย กองทัพของชินเง็นก็ประสบความพ่ายแพ้อย่างยับเยิน หวัชโมยซึ่งแอบตามไปด้วยในที่สุดก็ถูกยิงตายอย่างอนาถ

เรื่องนี้กลับมาพูดถึงเรื่องการแสวงหาตัวตนอีกครั้ง โดยมีประเด็นอยู่ที่มายากับความเป็นจริง หวัชโมย พยายามจะรับเอาความหมายของชินเง็นมาเป็นของตัวเอง พยายามจะเป็นชินเง็นตัวจริง แม้จะหลอกคนด้วยกันได้ แต่กับสัตว์โลกไม่ได้ จนทำให้คนรอบข้างจับได้ มีเพียงเขาเท่านั้นที่ยังพยายามหลอกตัวเอง และติดขัดอยู่ในมายาแห่งตัวตนจนตัวตายในที่สุด

27. Ran (1985)

ขุนศึกเผ่าฮิเดโทะราเกิดฝันร้าย จึงยกปราสาทของตนพร้อมกองทัพให้ลูกชายคนโตดูแล และยกปราสาทอีก 2 หลังให้กับลูกชายอีก 2 คน โดยฝากฝังให้ทั้ง 3 ประคองกันเหมือนลูกธนู 3

ลูกที่ใช้มือหักไม้ขาด ชาบุโรลูกชายคนเล็กแสดงความไม่พอใจเพราะรู้ดีถึงสันดานของพี่ชายทั้งสอง ฮิเดโทะราจึงขับชาบุโรออกจากอาณาเขตของตน คาเอเดะ ภรรยาของทาโรลูกชายคนโตยอมให้สามียึดอำนาจทั้งหมดมาสู่กำมือ ซึ่งเหตุผลที่แท้จริงคือการทำลายล้างครอบครัวของฮิเดโทะราผู้ทำให้ครอบครัวของนางต้องแตกสลาย ฮิเดโทะราจึงมาขอความช่วยเหลือจากจิโร กลับพบว่า ลูกชายคนรอง อยู่ฝ่ายเดียวกับพี่ชาย ขุนศึกชราผู้ไร้บัลลังก์จึงต้องระหกระเหเร่รอนไปอยู่ปราสาทที่ยกให้ลูกชายคนสุดท้อง ซึ่งทาโรและจิโรยังไม่ยอมให้บิดาอยู่อย่างสงบ ยกทัพมาบดขยี้หวังให้ตายจากกันไป ทาโรมาเสียชีวิตในสมรภูมิแห่งนี้ ตามมาด้วยความย่อยยับของกองทัพทั้งสอง และความยับเยินของสถิติสัมปัญญะของฮิเดโทะราที่ขัดแย้งไปพบกับชายตาบอดซึ่งที่แท้ก็คือซุรุมารุ น้องชายของคาเอเดะ ซุรุมารุ อโหสิให้กับฮิเดโทะราผู้เคยทำให้ตนเองสูญเสียการมองเห็น

กลับไปยังจิโรผู้เดินทางมาบอกข่าวการเสียชีวิตของทาโรให้กับพี่สะใภ้ คาเอเดะจึงขอให้จิโรรับนางเป็นภรรยาและสั่งประหารภรรยาของจิโร จากนั้น เพื่อลบเพลิงแค้นในจิตใจ จึงสั่งให้จิโรคอยล้างผลาญฮิเดโทะราและชาบุโรที่ไปสมทบกับบิดาในยามยาก นำไปสู่การรบครั้งสุดท้ายที่น่ามาแต่ความสูญเสีย

28. Dream (1990)

เป็นหนังสือ 8 ตอน แต่ละตอนเป็นภาพจากความฝันของอากิระ คูโรซาวา โดยเริ่มจากตอนที่ 1 Sunshine to the rain เรื่องของเด็กที่ถูกห้ามเข้าป่าตอนฝนตกเพราะสุนัขจิ้งจอกกำลังจัดพิธีแต่งงาน สุนัขจิ้งจอกไม่ชอบและอาฆาตผู้ที่ยังอาจไปลอบดูงานของตน ตอนที่ 2 The Peach Orchard เป็นเรื่องของเด็กชายที่เห็นเด็กสาวแปลกหน้าในบ้านจึงวิ่งเข้าไปในสวนห่อ เด็กชายถึงทราบวาทะที่แท้เป็นวิญญาณของต้นห่อที่กำลังถูกโค่นลงและได้เห็นเหล่าวิญญาณต้นห่อเรียงระบำให้ชมเพื่อขอบคุณเด็กน้อยในความงดงามของจิตใจ ตอนที่ 3 The Blizzard พายุหิมะ เป็นเรื่องของนักสำรวจที่หมดสติอยู่บนยอดเขาพินขึ้นมาได้พบกับปิศาจหิมะในตำนานพื้นบ้านของญี่ปุ่น ตอนที่ 4 The Tunnel อุโมงค์ เป็นเรื่องของนายทหารที่กลับจากสงครามกำลังเดินทางกลับบ้าน ขณะลอดอุโมงค์ได้พบกับกองทหารได้บังคับบัญชาซึ่งล้วนเสียชีวิตไปหมดแล้ว ตอนที่ 5 Crows อีกา เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่เดินดูภาพเขียนของวินเซนต์ แวนโก๊ะและเดินเข้าไปในภาพวาด ได้พบปะและพูดคุยกับจิตรกรผู้เลื่องชื่อจริงๆ ตอนที่ 6 Mount Fuji in Red ฟูจิสีแดง เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ระเบิด ผู้คนต่างหลบหนีหมอกพิษของนิวเคลียร์โดยการกระโดดน้ำฆ่าตัวตาย ตอนที่ 7 The Weeping Demon ปีศาจกำสรวล ชายหนุ่มพบกับปิศาจที่แท้จริงแล้วเคยเป็นมนุษย์ แต่เพราะพิษจากกัมมันตภาพรังสีจากระเบิดปรมาณูทำให้มนุษย์ธรรมดาเกิดกลายพันธุ์ กลายเป็นปิศาจหน้า

ดาตุร้าย ส่วนตอนที่ 8 The Village of the Water Wheels หมู่บ้านกังหันน้ำ เป็นเรื่องการเดินทาง ไปพบกับหมู่บ้านที่ยังมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยที่สมาชิกในหมู่บ้านทุกคนอยู่กันอย่างมีความสุข

29. Rhapsody in August (1991)

บาดแผลจากสงครามยังไม่มีวันเลือนหายไปจากจิตใจของชาวญี่ปุ่นที่ผ่านวันเวลาอันเลวร้ายมาด้วยกัน Rhapsody in August เป็นเรื่องชีวิตของหญิงชราชาวจังหวัดนางาซากิผู้เสียสามีไป เพราะระเบิดปรมาณู ซึ่งในวันหนึ่งมีจดหมายจากสาววัยที่น้องของนางไปแต่งงานกับชาวอเมริกัน และตั้งครอบครัวอยู่ ว่าขอให้ไปพบ แต่นางส่งลูกสาวกับลูกชายไปแทน ทั้งสองจึงฝากหลานไว้ให้เลี้ยง หลานๆ พยายามชักจูงยายให้ไป พวกตนจะได้ไปด้วย แต่กลับถูกยายพาเข้าไปสู่โลกแห่งอดีต ด้วยการที่ยายเล่าเรื่องของน้องแต่ละคนให้ฟัง ต่อมาหลานๆ เริ่มเรียนรู้ว่ายายมีอดีตที่เจ็บปวดจากรังเมืองนางาซากิที่ถูกทิ้งระเบิด จึงเริ่มเข้าใจและเห็นใจยาย จนรู้สึกอึดอัดที่เมื่อพ่อแม่ของตนกลับมา มีท่าทางชื่นชมในความร้ายของญาติ และอึดอัดยิ่งขึ้นเมื่อได้ข่าวว่าหลานชายผู้มีสายเลือดอเมริกาและญี่ปุ่นของยายจะเดินทางมาเยี่ยม ครอบครัวของนางจึงตกอยู่ในสภาพเตรียมตัวรับญาติที่ไม่เคยพบหน้ากันมาก่อน คลาร์ก เดินทางมายังประเทศญี่ปุ่นและสร้างความสัมพันธ์กับหลานชายและหลานสาวตัวน้อยก่อนจะได้เรียนรู้ชะตากรรมอันเลวร้ายที่ฝ่ายอเมริกาก่อไว้ และได้รับการอโหสิจากหญิงชราผู้เป็นป้าของตนเอง

30. Mada dayo (1993)

ปี 1943 อาจารย์ ประกาศกับนักเรียนว่าจะลาออกเพื่ออุทิศตัวให้กับการเป็นนักเขียน นักเรียนร้องเพลงให้กำลังใจส่งอาจารย์ หลังลาออก อาจารย์ก็ย้ายบ้าน เหล่าลูกศิษย์ซึ่งเคารพรักอาจารย์ก็พากันไปรวมตัวที่บ้านอาจารย์ ทุกคนต่างก็เข้าสู่วัยกลางคนกันแล้ว

ในวันเกิดครบรอบ 60 ปีของอาจารย์ มีการจัดงานฉลองที่บ้านอาจารย์ ทุกคนพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ทว่า บ้านเมืองตอนนั้นอยู่ในภาวะสงคราม งานรื่นเริงกลับต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากการโจมตีทางอากาศ

บ้านของอาจารย์ถูกไฟไหม้เนื่องจากการโจมตีดังกล่าว อาจารย์กับภรรยาต้องอาศัยอยู่ในห้องเล็กๆ ที่ขอยืมจากคนรู้จัก แต่อาจารย์ก็ไม่รู้สึกท้อแท้ ยังคงใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกับภรรยาในห้องแคบๆ นั้นถึง 3 ปีครึ่ง ในระหว่างนั้น พวกลูกศิษย์ก็ยังจัดหาของกินที่หาซื้อยากและเครื่องดื่มมาให้อาจารย์เป็นประจำ

ปี 1946 พวกลูกศิษย์จัดงาน มาดาโก Madakai ให้อาจารย์ มีธรรมเนียมระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ คือทุกครั้งลูกศิษย์จะถามว่า มาดาโก ยังหรือครับ อาจารย์จะดื่มเบียร์แก้วใหญ่ (ซึ่งครั้งแรกลูกศิษย์วางแผนแกล้งเอาฮา) จนหมด แล้วตอบว่า มา ดาดา โยะ Madadayo ยังหรอกระยะ ง่ายเลี้ยงเต็มไปด้วยความสนุกสนาน เฮฮา

ต่อมาลูกศิษย์ช่วยกันเก็บเงินสร้างบ้านใหม่ให้อาจารย์จนสำเร็จ อาจารย์ซาบซึ้งและดีใจมาก ภรรยาคุ้ยทุกข์ขี้ปากของอาจารย์ก็ถอดแอมด้วยความดีใจ แต่แล้วก็เกิดเหตุแอมที่รักของอาจารย์หาย อาจารย์เสียใจมาก ซุบผอมลงทุกวัน คนรอบข้างพากันช่วยตามหาแอม ลูกศิษย์ที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ก็ช่วยลงแรงความแอมหายในหนังสือพิมพ์

ปี 1962 มีการจัดงาน ยัง เป็นครั้งที่ 17 อาจารย์ชราลงมาก ผมกลายเป็นสีขาว สุขภาพอ่อนแอ ต้องให้ภรรยาช่วยพยุง ลูกศิษย์หลายคนพาภรรยาและลูกๆ มาด้วย อาจารย์พูดกับเด็กๆ ว่า "ทุกคนควรจะหาสิ่งที่ตัวเองชอบอย่างแท้จริงให้พบ" เมื่อถึงเวลาอันควร แก้วเบียร์อันใหญ่อันเดิมถูกยกมาวางข้างหน้าอาจารย์เหมือนเคย เหล่าลูกศิษย์ยกแก้วเบียร์ในมือของตนขึ้น ร้องว่า มาดาดาโก ไก่ อาจารย์ยกแก้วเบียร์ใหญ่ขึ้นดื่มท่ามกลางการหายใจหายคว่ำของทุกคน เพราะอาจารย์แก่มาแล้ว แต่ยังยืนยันจะทำตามธรรมเนียม แต่แล้วอาจารย์ก็ล้มลงกลางงาน เหล่าลูกศิษย์พาอาจารย์กลับบ้าน พาเข้านอน และอยู่ค้ำที่บ้านเป็นเพื่อนอาจารย์และภรรยา

อาจารย์นอนหลับสนิท ได้ยินเสียงคุยกันพิมพ์ของลูกศิษย์ที่ยังหลับไม่ลงเพราะเป็นห่วง แต่อาจารย์นอนหลับฝันดี ในฝัน อาจารย์วิ่งเล่นช้อนหาคับบรรดาเพื่อนๆ ในวัยเด็ก ระหว่างหาที่ช้อนตามกองฟาง อาจารย์เห็นบนท้องฟ้ามีเมฆหลากหลายสีสวยงาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวสุพิชชา ศรีหงส์
วัน เดือน ปี เกิด	25 มิถุนายน 2517
สถานที่เกิด	อุดรดิตถ์
วุฒิการศึกษา	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2539